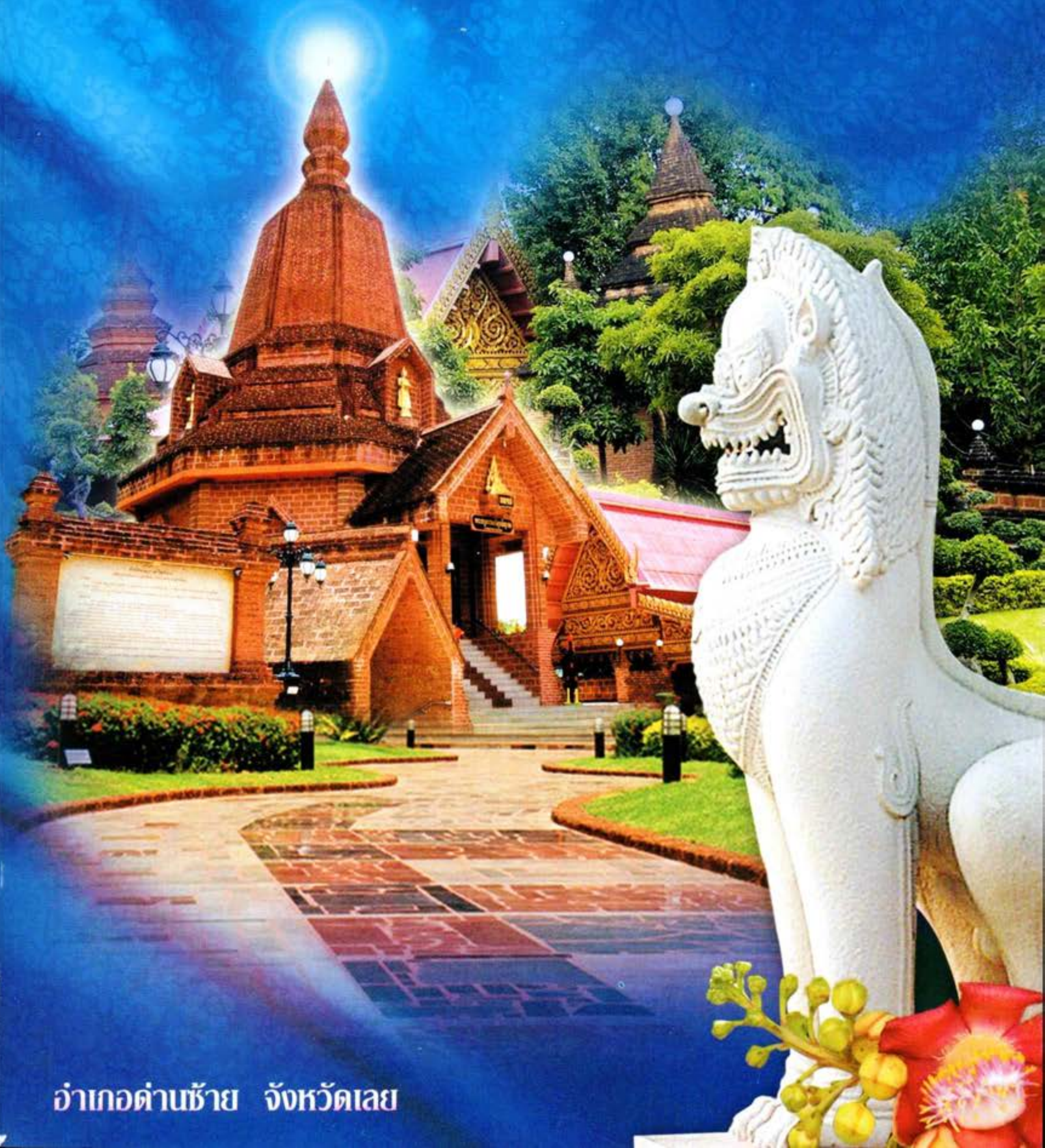
วัดเนรมิตวิปัสสนา

อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

วัดเนรมิตวิปัสสนา อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

พระครูภาวนาวิสุทธิญาณ
(หลวงพ่อพระมหาพันธ์ สีลวิสุทโธ)

พระครูภาวนาวิสุทธาภรณ์
(หลวงพ่อพระมหาสวัสดิ์ อมโร)

พระครูภาวนาวิสุทธาภรณ์

รับพระราชทานรางวัลผู้ทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา

เสาเสมาธรรมจักร ประจำปี ๒๕๕๔ สาขาส่งเสริมการปฏิบัติธรรม

จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ
เสด็จมาทรงตัดหวายลูกนิมิตอุโบสถ
วันพฤหัสบดีที่ ๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๔

ประวัติ
วัดเนรมิตวิปัสสนา

๒๐ หมู่ ๑๔ บ้านหัวนายูง ตำบลด่านซ้าย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ๔๒๑๒๐
โทร. ๐๔๒-๘๙๑๒๒๖, ๐๘๖-๘๕๒๕๙๕๐, ๐๘๙-๔๒๖๔๒๓๓
www.watnermitvipassana.com

ที่ปรึกษา

พระครูภาวนาวิสุทธาภรณ์ พระครูนิมิตธรรมาภินันท์
พระครูนิมิตสีลคุณ

คณะผู้จัดทำ

พระปลัด ดร.บุญเพ็ง วรธมฺโม	น.ธ.เอก ป.วค. ร.บ. พธ.บ. (เกียรตินิยมอันดับ ๑) ศน.ม. Ph.D.
นางสาวนันทิยา เสาวโมกข์	ธ.ศ.เอก ค.บ. ศน.ม.
นายไกรลาศ พิมพ์รัตน์	ธ.ศ.เอก ส.บ. ส.ม.
ภญ.ดาริน จึงพัฒนาวดี	ภ.บ. (เภสัชศาสตรบัณฑิต)
ภญ.อัญชลี พิมพ์รัตน์	ธ.ศ.เอก ภ.บ. (เภสัชศาสตรบัณฑิต)

พิมพ์ที่ : บริษัท รุ่งแสงธุรกิจการพิมพ์ จำกัด อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐๔๒-๘๑๑๕๘๖

พิมพ์ครั้งที่ ๑-๑๐ จำนวน ๑๐๒,๐๐๐ เล่ม ธันวาคม ๒๕๕๑ - ตุลาคม ๒๕๕๔
พิมพ์ครั้งที่ ๑๑ จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม มกราคม ๒๕๕๕

การพิมพ์หนังสือประวัติวัดเนรมิตวิปัสสนา

หากท่านมีจิตศรัทธาจะร่วมพิมพ์หนังสือประวัติวัดเนรมิตวิปัสสนา–ซีดีธรรมะคำสอนของพระครูภาวนาวิสุทธิญาณ **(หลวงพ่อพระมหาพันธ์ สีลวิสุทโธ)** ท่านสามารถร่วมทำบุญได้ ดังนี้

๑. โอนเงินเข้าสมุดบัญชีธนาคารกรุงไทย สาขาด่านซ้าย ชื่อบัญชี วัดเนรมิตวิปัสสนา (พิมพ์หนังสือธรรมะ) ประเภทออมทรัพย์ เลขที่บัญชี ๔๓๓ – ๐ – ๑๒๗๒๙ - ๖

๒. ส่งธนาณัติในนาม พระครูภาวนาวิสุทธาภรณ์ วัดเนรมิตวิปัสสนา อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ๔๒๑๒๐

หรือติดต่อประสานงานได้ที่

พระปลัด ดร.บุญเพ็ง วรธมฺโม ๐๘๙-๔๒๖๔๒๓๓

หมายเหตุ *ส่งรายชื่อและจำนวนเงินแจ้งให้ทางวัดทราบด้วย เมื่อมีการจัดพิมพ์หนังสือในครั้งต่อไปจะได้นำรายชื่อของท่านมาพิมพ์ลงในหนังสือในโอกาสต่อไป*

ISBN 978 - 974 - 598 - 826 - 2

คำนำ

วัดเนรมิตวิปัสสนา ตั้งวัดเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยพระเดชพระคุณหลวงพ่อพระครูภาวนาวิสุทธิญาณ (หลวงพ่อพระมหาพันธ์ สีลวิสุทโธ) พร้อมศิษยานุศิษย์ทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ เดิมทีนั้นหลวงพ่อจำพรรษาอยู่ที่วัดจำปา บ้านหนองเหล็ก ตำบลหนองบัวทอง อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ได้ออกเดินธุดงค์จากวัดจำปา บ้านหนองเหล็ก ผ่านจังหวัดร้อยเอ็ด มหาสารคาม ขอนแก่น เพชรบูรณ์ เข้าสู่อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย โดยเลือกเอาบริเวณ "ภูเปือย" เป็นสถานที่ในการตั้งวัดนับจากวันนั้นจนกระทั่งถึงบัดนี้ครบ ๓๓ ปี การพัฒนาวัดมีทั้งการพัฒนาทางด้านถาวรวัตถุ เช่น การก่อสร้างกุฏิสงฆ์ ศาลาการเปรียญ ศาลาหอฉัน อุโบสถ ตลอดทั้งอาคารรับรองผู้เข้าปฏิบัติธรรม ฯลฯ และการพัฒนาทางด้านจิตใจ หลวงพ่อได้อบรมให้ศิษยานุศิษย์ได้รู้ในเรื่องสมถะและวิปัสสนากัมมัฏฐาน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายสูงสุดของกุลบุตรที่เข้ามาบวชในพระพุทธศาสนา กาลเวลาผ่านไปหลวงพ่อได้ละสังขาร เมื่อปี พ.ศ.๒๕๔๐

หลวงพ่อพระมหาสวัสดิ์ อมโร (พระครูภาวนาวิสุทธาภรณ์) ได้ดำเนินการสานต่อเจตนารมณ์ทั้งการเทศน์ การสอนปฏิบัติ และการก่อสร้างเสนาสนะที่ยังค้างอยู่จนกระทั่งการก่อสร้างอุโบสถได้เสร็จเรียบร้อยประกอบพิธีตัดหวายลูกนิมิต ๘ ลูกรอบอุโบสถเมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ส่วนลูกเอกนั้น พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ เสด็จมาทรงตัดหวายลูกนิมิตอุโบสถ เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๔ ยังความปลื้มปิติแก่ศิษยานุศิษย์ ประชาชนจังหวัดเลย และจังหวัดใกล้เคียง

บุญกุศลใดที่ได้จากการทำหนังสือเล่มนี้ ขอมอบแด่ครูอุปัชฌาย์อาจารย์ทุกรูปทุกนาม ขออนุโมทนาในกุศลเจตนาของทุกท่านที่มีส่วนร่วมสนับสนุนในการจัดพิมพ์หนังสือให้สำเร็จ ด้วยอานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัยตลอดจนบารมีธรรมของหลวงพ่อ จงดลบันดาลให้ทุกท่านประสบแต่ความสุขความเจริญ สมความปรารถนาตลอดกาลนาน เทอญ

คณะศิษยานุศิษย์

มกราคม ๒๕๕๕

อานิสงส์การพิมพ์หนังสือธรรมะ แจกเป็นธรรมทาน

๑. จะทำให้มีสติปัญญาเป็นเลิศ

๒. เกิดมาทุกชาติไม่ลุ่มหลงก่อนตาย

๓. มีชื่อเสียงเกียรติยศยิ่งใหญ่

๔. มีทรัพย์สมบัติสมบูรณ์มากมาย

๕ ได้เกิดในสุคติภพ

๖. แผ่ส่วนบุญให้ผู้มีพระคุณ และเจ้ากรรมนายเวรได้

๗. จิตใจสงบ พบแต่สิ่งที่ดีในชีวิตตลอดกาล

สารบัญ

เชิญศิษยานุศิษย์ร่วมงาน
วันกตัญญูบูรพาจารย์
๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕

ประวัติ
วัดเนรมิตวิปัสสนา

ก่อนอื่นขอกล่าวถึงเจตนารมณ์อันแท้จริง ในการก่อสร้างและตั้งวัดนี้ขึ้น คือ เมื่อก่อน**พระเดชพระคุณหลวงพ่อพระครูภาวนาวิสุทธิญาณ (หลวงพ่อพระมหาพันธ์ สีลวิสุทโธ)** จำพรรษาอยู่ที่วัดจำปา บ้านหนองเหล็ก ตำบลหนองบัวทอง อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ท่านเป็นอาจารย์สอนวิปัสสนากัมมัฏฐานพระสงฆ์ สามเณรและศาสนิกชน จำนวนมาก เป็นที่เคารพบูชาศิษยานุศิษย์ทั่วสารทิศ อยู่มาเย็นวันหนึ่งของเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๑ ท่านได้ปรารภในที่ประชุมสงฆ์ว่าท่าน จะออกเดินธุดงค์เดินทางไปเรื่อย ๆ จะไม่พำนักเป็นหลักแหล่งถาวร เหตุผลที่ท่านออกเดินทางที่หลวงพ่อมิได้แจ้งเหตุผลให้ทราบ ที่ประชุมมีความเห็นพ้องต้องกันว่าหลวงพ่อมีอายุมากแล้ว เกรงว่าจะได้รับความลำบาก อยากให้ท่านมีที่พำนักถาวรได้เป็นที่พึ่งอาศัยเป็นเนื้อนาบุญแก่ญาติโยมทั้งหลายได้มีที่พึ่งยึดเหนี่ยว หลวงพ่อท่านก็เห็นชอบด้วย

ในวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๒ หลวงพ่อได้เป็นประธานออกธุดงค์ออกเดินทางพร้อมคณะสงฆ์ ๗ รูป สามเณร ๑ รูป และแม่ชีอีก ๑ รูป รวมทั้งหมด ๙ รูป คือ

๑. หลวงพ่อพระมหาพันธ์ สีลวิสุทโธ (พระครูภาวนาวิสุทธิญาณ)
๒. พระบุญเลิศ สุวีโร (พระครูนิมิตธรรมาภินันท์)
๓. พระสุนิตย์
๔. พระมังกร ปัญญาวโร
๕. พระวิเชียร สีลคุโณ (หลวงปู่วิเชียร)
๖. พระบล
๗. พระบุญเพ็ง ยโสธโร
๘. สามเณรบุญ จันหา (พระอาจารย์บุญ จนฺทโก)
๙. แม่ชีน้อย แก้วงาม

เดินทางจากวัดจำปา บ้านหนองเหล็ก ตำบลหนองบัวทอง อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ มาทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ผ่านจังหวัดร้อยเอ็ด มหาสารคาม ขอนแก่น เข้าสู่จังหวัดเพชรบูรณ์ พักชั่วคราวที่บ้าน วังทรายทอง ตำบลวังโป่ง อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้พำนักอยู่ประมาณ ๓๐ วัน จึงเดินธุดงค์ต่อผ่านอำเภอหล่มสัก หล่มเก่า เข้าสู่อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ปักกลดอยู่ที่บริเวณ **“พระธาตุศรีสองรัก”** เมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๒ จนถึงวันแรม ๕ ค่ำ เดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็นระยะเวลา ๓ เดือน ระหว่างนั้น หลวงพ่อได้ตัดสินใจหาสถานที่ ให้เป็นหลักแหล่งมั่นคงถาวร มีญาติโยม ผู้มีจิตศรัทธาได้ถวายที่ดินให้ท่านหลายแห่งหลายแปลงให้ท่านเลือก ในวันขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๖ ต้นเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๒ หลวงพ่อ

ได้พิจารณา เลือกเอาบริเวณ **"ภูเปือย"** เป็นสถานที่ตั้งวัด (ที่อยู่ปัจจุบัน) มี **"นายอ๊อด"** เป็นผู้ถือครองทำไร่ เผาถ่าน จนเป็นที่โล่งเตียน เหมือนภูเขาหัวโล้น ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของ พระธาตุศรีสองรัก

หลวงพ่อและคณะได้มาปักกลดอยู่ ณ ที่ตั้งวัดปัจจุบันพร้อมกับเร่งดำเนินการ ปลูกสร้างที่พักอาศัยชั่วคราวขึ้น เนื่องจากบริเวณภูเปือยเป็นภูเขาสูงไม่ราบเรียบ ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการก่อสร้าง จึงจำเป็นต้อง ปรับพื้นที่ให้เรียบร้อยเสียก่อน ดังนั้นจึงมี ผู้ศรัทธาอย่างแรงกล้าคือ **"บริษัทพิฆเนศร์"** ได้ทำการปรับพื้นที่ให้จนเป็นที่เรียบร้อยโดยการนำของผู้จัดการ**ทองหล่อ อรัญกานนท์** ได้ปรับพื้นที่บริเวณสร้างอุโบสถและถนนรอบวัดระยะทาง ๒.๕ กิโลเมตร มีการปลูกสร้างถาวรวัตถุเรื่อยๆ แต่นั้นเป็นต้นมา ตามกำลังศรัทธาญาติโยม ศิษยานุศิษย์ที่เลื่อมใสศรัทธาในเจ้าพระคุณหลวงพ่อ การก่อสร้างดำเนินการต่อไป จนกว่าจะเห็นรูปแบบตามโครงการที่ตั้งเอาไว้ หลวงพ่อท่านได้มอบหมายให้ **"คุณแม่เพ็ญศิลป์ โรจนแพทย์"** ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ที่อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นผู้ขออนุญาตให้ใช้พื้นที่เขตป่าสงวนในการตั้งวัด

วัดเนรมิตวิปัสสนา เดิมชื่อว่า วัดหัวนายูง ตั้งอยู่เลขที่ ๒๐ หมู่ที่ ๑๔ ถนนด่านซ้าย – นครไทย บ้านหัวนายูง ตำบลด่านซ้าย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย เป็นวัดสังกัดมหานิกาย สถานที่ตั้งวัดเดิมเป็นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ทางวัดได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ตามความในมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ เล่มที่ ๑๘๔ ฉบับที่ ๗๑ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๓๐ เนื้อที่ ๒๐ ไร่ ทิศเหนือติดถนนด่านซ้าย–นครไทย ทิศตะวันออกติดป่าไม้ริมเหว ทิศตะวันตกติดป่าไม้ริมฝั่งแม่น้ำหมัน ทิศใต้ติดกับป่าไม้ริมเหว ที่ตั้งวัดเดิมเป็นที่โล่งเตียนเหมือนภูเขาหัวโล้น ที่เรียกว่า ภูเปือย เมื่อตั้งวัดขึ้นจึงปลูกป่าอนุรักษ์ให้คงสภาพเดิมมากที่สุด ปัจจุบันจึงเป็นป่ามีสภาพหนาแน่น

รกทึบร่มรื่น ได้รับอนุญาตให้ตั้งวัดจากกรมการศาสนาเมื่อวันที่ ๒๙ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๒๕ มีชื่อว่า วัดหัวนายูง โดยมีพระครูภาวนาวิสุทธิญาณ เป็นเจ้าอาวาสรูปแรก ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๙ ได้รับการแต่งตั้งจากมหาเถรสมาคม ให้เป็นสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเลยแห่งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๙ วัดหัวนายูง ได้แจ้งรายงานขอเปลี่ยนแปลงชื่อวัดต่อมหาเถรสมาคม ในการประชุมมหาเถรสมาคมครั้งที่ ๑๕/๒๕๔๙ เมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๔๙ ที่ประชุมพิจารณาแล้วลงมติเห็นชอบให้เปลี่ยนแปลงชื่อ วัดหัวนายูง ตำบลด่านซ้าย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย เป็น **วัดเนรมิตวิปัสสนา**

วัตถุประสงค์การสร้างวัดเนรมิตวิปัสสนา ดังนี้

๑. เพื่อเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวพุทธ
๒. เพื่อเป็นศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนา
๓. เพื่อเป็นศูนย์การศึกษาอบรมปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน
๔. เพื่ออำนวยความสะดวกในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา
๕. เพื่อเป็นศูนย์การศึกษาแก่เยาวชน และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม
๖. เพื่อเป็นการจรรโลงพระพุทธศาสนาให้เจริญถาวรมั่นคง

พระครูภาวนาวิสุทธิญาณ เจ้าอาวาสวัดเนรมิตวิปัสสนา ได้บริหารวัดให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๕ (๓) กิจการที่คณะสงฆ์จะต้องทำหรือที่จะต้องถือเป็นธุระหน้าที่ เพราะเป็นการคณะสงฆ์และการพระศาสนา หรือเพราะเกี่ยวกับการคณะสงฆ์และการพระศาสนา มี ๖ ฝ่าย คือ

๑. ควบคุม
๒. ส่งเสริมการศาสนศึกษา
๓. การศึกษาสงเคราะห์

๔. การเผยแผ่

๕. การสาธารณูปการ

๖. การสาธารณสงเคราะห์

นอกจากนี้ได้ทำตามหน้าที่เจ้าอาวาส ตามพระราชบัญญัติ คณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓๗ ดังนี้

๑. บำรุงรักษาวัด จัดกิจการและศาสนสมบัติของวัดให้เป็นไปด้วยดี

๒. ปกครองและสอดส่องให้บรรพชิตและคฤหัสถ์ที่มีที่อยู่ หรือพำนักอาศัยอยู่ในวัดนั้นปฏิบัติตามพระธรรมวินัย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับระเบียบ หรือ คำสั่งของมหาเถรสมาคม

๓. เป็นธุระในการศึกษาอบรมและสั่งสอนพระธรรมวินัยแก่บรรพชิตและคฤหัสถ์

๔. ให้ความสะดวกตามสมควรในการบำเพ็ญกุศล

ทั้งนี้ กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้คำแนะนำในเรื่องการปกครองให้บรรพชิตและคฤหัสถ์ที่มีอยู่ หรือพำนักอาศัยอยู่ในวัดปฏิบัติตามพระธรรมวินัย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับระเบียบหรือคำสั่งของมหาเถรสมาคม

๑. ออกกฎระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติของผู้อยู่อาศัยร่วมกันในวัดให้ทุกคน ทุกรูปได้รับทราบร่วมกัน โดยพิจารณาตามความเหมาะสม หรือให้สมาชิกในวัด ได้ช่วยกันวางกฎระเบียบร่วมกันขึ้น เพื่อให้ทุกฝ่าย อยู่ร่วมกันได้อย่างมีความเอื้ออาทร สามัคคีกัน

๒. มีการประชุม อบรมกันเป็นประจำและต่อเนื่องเกี่ยวกับการปกครอง ดูแล พัฒนากิจการ กำหนดระยะเวลาและจำนวนครั้งประชุม

๓. มีการลงโทษที่เด็ดขาด สำหรับผู้ปฏิบัตินอกกฎ ระเบียบและขัดต่อศีลธรรม หรือพระธรรมวินัย มีความประพฤติไม่เหมาะสม

ศาสนวัตถุและกิจวัตรของพระสงฆ์วัดเนรมิตวิปัสสนา

๑. ศาสนวัตถุ

วัดเนรมิตวิปัสสนาได้ก่อสร้างศาสนสถาน ตามกำลังศรัทธาพุทธบริษัท ขณะนี้สิ่งก่อสร้างที่ได้ดำเนินการแล้วเสร็จ มีดังนี้

๑. กุฏิทรงไทย ๓ หลัง
๒. กุฏิกรรมฐาน ๒๒ หลัง
๓. หอระฆัง
๔. ศาลาการเปรียญ
๕. อุโบสถ
๖. อาคารอเนกประสงค์ ที่พักผู้แสวงบุญ ๒ ชั้น ๑ หลัง
๗. อาคารอเนกประสงค์ ที่พักผู้แสวงบุญ ๓ ชั้น ๒ หลัง
๘. มลฑป
๙. ซุ้มประตู
๑๐. ศาลาหอฉัน ๒ ชั้น ๑ หลัง

๒. กิจวัตรของพระสงฆ์วัดเนรมิตวิปัสสนา

เวลา ๐๓.๔๕ น สัญญาณระฆัง
เวลา ๐๔.๐๐ น. ทำวัตรเช้าสวดมนต์ เจริญภาวนา แผ่เมตตา
เวลา ๐๕.๓๐ น. บิณฑบาต
เวลา ๐๗.๑๕ น. ภัตตาหารเช้า
เวลา ๐๘.๐๐ น. ปฏิบัติศาสนกิจ ทำงานตามหน้าที่
เวลา ๑๑.๐๐ น. ฉันภัตตาหารเพล
เวลา ๑๓.๐๐ น. ปฏิบัติศาสนกิจ ทำงานตามหน้าที่
เวลา ๑๕.๔๕ น. สัญญาณระฆัง
เวลา ๑๖.๐๐ น. ทำวัตรเย็น สวดมนต์ เจริญภาวนา แผ่เมตตา
เวลา ๑๙.๐๐ น. สนทนาธรรม กลับที่พัก
วันพระ : อุโบสถสังฆกรรม ลงพระปาฏิโมกข์

๓. สถิติพระสงฆ์จำพรรษา

พ.ศ.	๒๕๒๒	๒๕๒๓	๒๕๒๔	๒๕๒๕	๒๕๒๖	๒๕๒๗	๒๕๒๘
รูป	๙	๗	๘	๙	๑๖	๑๙	๓๑

พ.ศ.	๒๕๒๙	๒๕๓๐	๒๕๓๑	๒๕๓๒	๒๕๓๓	๒๕๓๔	๒๕๓๕
รูป	๓๕	๓๙	๒๗	๓๑	๒๐	๓๔	๒๘

พ.ศ.	๒๕๓๖	๒๕๓๗	๒๕๓๘	๒๕๓๙	๒๕๔๐	๒๕๔๑	๒๕๔๒
รูป	๔๓	๓๖	๓๕	๓๖	๓๒	๒๑	๒๙

พ.ศ.	๒๕๔๓	๒๕๔๔	๒๕๔๕	๒๕๔๖	๒๕๔๗	๒๕๔๘	๒๕๔๙
รูป	๓๑	๒๖	๒๘	๓๓	๒๘	๒๕	๒๖

พ.ศ.	๒๕๕๐	๒๕๕๑	๒๕๕๒	๒๕๕๓	๒๕๕๔		
รูป	๓๘	๓๗	๒๘	๔๕	๓๗		

๔. ลำดับเจ้าอาวาส

๑. พระครูภาวนาวิสุทธิญาณ เจ้าอาวาสรูปแรกของวัดเนรมิตวิปัสสนา ได้มรณภาพ เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๐

๒. พระครูภาวนาวิสุทธาภรณ์ เจ้าอาวาสรูปปัจจุบันได้สานต่อเจตนาเดิมของหลวงพ่อทั้งงานด้านการสาธารณูปการ การเผยแผ่ธรรมะคำสั่งสอนทางพระพุทธศาสนา มีพระภิกษุดำรงตำแหน่งรองเจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาส ที่ได้รับการแต่งตั้งจากทางคณะสงฆ์ตามกฎมหาเถรสมาคม ดังนี้

๒.๑ พระครูนิมิตสีลคุณ รองเจ้าอาวาส

๒.๒ พระครูสุตวรานุกูล ผู้ช่วยเจ้าอาวาส

๒.๓ พระครูนิมิตธรรมาภินันท์ ผู้ช่วยเจ้าอาวาส

๒.๔ พระมหาอาวุธ ภูริปญฺโญ ผู้ช่วยเจ้าอาวาส

๒.๕ พระปลัด ดร.บุญเพ็ง วรธมฺโม ผู้ช่วยเจ้าอาวาส

บทบาทของวัดเนรมิตวิปัสสนาที่มีต่อสังคม

วัดเนรมิตวิปัสสนามีบทบาทต่อชุมชนหลายด้านด้วยกัน เช่น เป็นสถานที่อบรมแก่พุทธศาสนิกชนโดยทั่วไป สนับสนุนให้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาตามประเพณีนิยม วัดเนรมิตวิปัสสนามีการพัฒนา เปลี่ยนแปลงไปสู่ความก้าวหน้าในด้านต่างๆ เริ่มตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๒๒ เป็นต้นมา ซึ่งขณะนั้นพระครูภาวนาวิสุทธิญาณ ยังเป็นประธานสงฆ์ภายในวัดอยู่ วัดเนรมิตวิปัสสนาซึ่งเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของพระพุทธศาสนา ได้พยายามจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชุมชนเพื่อให้เป็นไปตามหลักคำสอน ในพระพุทธศาสนาและอยู่ในกรอบที่วัดจะทำได้ กิจกรรมของวัดในการให้บริการชุมชนด้านศาสนาและวัฒนธรรม ดังนี้

๑. การปฏิบัติธรรม

หลักคำสอนของพระพุทธศาสนานั้น ก็เหมือนหลักคำสอนของศาสนาอื่น คือ สอนให้ทำความดี ละเว้นความชั่วและทำจิตใจให้ผ่องใส คำสอนในพระพุทธศาสนานั้นแบ่งออกเป็น ๒ ภาค คือภาคปริยัติ และภาคปฏิบัติ วัดเนรมิตวิปัสสนาเป็นวัดฝ่ายวิปัสสนาธุระ คือพระสงฆ์ในวัดนี้ได้ศึกษาคำสอนภาคปริยัติมาแล้วและนำเอาความรู้ที่ได้จากคำสอนนั้นมาปฏิบัติ เพื่อเป็นการพัฒนาจิตใจให้พบกับความจริงของธรรมชาติ ซึ่งทางวัดได้อบรมธรรมแก่พระภิกษุ สามเณร แม่ชี ฆราวาส อยู่เป็นประจำ นอกจากนี้ยังมีองค์กรต่างๆ มาขอความอนุเคราะห์จากวัดเพื่อใช้สถานที่ฝึกปฏิบัติธรรมอยู่เป็นประจำทุกปี เช่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต ๓ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเลย กองการศึกษาเทศบาลเมืองเลย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย โรงเรียนเลยพิทยาคม โรงเรียนเลยอนุกูลวิทยา วิทยาลัยเทคนิคเลย วิทยาลัยการอาชีพด่านซ้าย โรงเรียนภูเรือวิทยา โรงเรียนศรีสองรักษ์วิทยา โรงเรียนชุมชนบ้านด่านซ้าย โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาวัดศรีวิชัยวนาราม

และโรงเรียนต่างๆ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต ๓ (อำเภอนครไทย) เป็นต้น โดยมีแนวการปฏิบัติ คือสติปัฏฐาน ๔

๒. การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

การอนุรักษ์หมายถึง การรู้จักใช้ทรัพยากรอย่างฉลาดและประหยัด โดยใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด และสูญเปล่าน้อยที่สุด การอนุรักษ์ไม่ได้หมายถึงการเก็บรักษาทรัพยากรไว้เฉยๆ แต่จะต้องทะนุบำรุงและนำทรัพยากรมาใช้ประโยชน์ให้ถูกต้องเหมาะสมตามกาลเทศะ และพยายามให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด ป่าไม้ภายในบริเวณวัดเป็นป่าเบญจพรรณ ซึ่งมีไม้หลายชนิดเกิดคละกันอยู่ ประกอบกับป่ามีอายุนาน จึงทำให้ไม้ที่มีอายุมากโค่นล้มลงตามกาลเวลา ด้วยเหตุนี้วัดจึงหาพันธุ์ไม้ที่เคยมีอยู่ในวัดมาปลูกซ่อมเสริมเป็นประจำทุกปี โดยได้รับความร่วมมือจากองค์กรรัฐ เอกชน ชุมชน นักเรียน นักศึกษา ผู้มาแสวงบุญ ได้ร่วมกันปลูกในโอกาสวันสำคัญต่างๆ โดยได้รับความร่วมมือจากสวนรุกขชาติ ๑๐๐ ปี อำเภอวังสะพุง เป็นผู้จัดหากล้าไม้ให้

๓. การสืบทอดศิลปวัฒนธรรม

วัฒนธรรม คือ เหตุแห่งความเจริญงอกงาม วัดเนรมิตวิปัสสนา ตำบลด่านซ้าย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย เป็นวัดหนึ่งที่มีบทบาทในการสืบทอดและถ่ายทอด วัฒนธรรมไทยที่มีมาแต่โบราณให้แก่รุ่นหลังได้รับไป โดยผ่านสื่อ ๓ ด้าน ดังนี้

๑. ด้านจิตรกรรม ภายในอุโบสถวัดเนรมิตวิปัสสนา มีจิตรกรรมฝาผนังที่กล่าวถึงการบำเพ็ญบารมีของพระพุทธเจ้า ที่เรียกว่า บารมี ๓๐ ทัศ ภาพพุทธประวัติ และภาพพระครูภาวนาวิสุทธิญาณ ผู้ก่อตั้งวัดเนรมิตวิปัสสนา

๒. ด้านประติมากรรม ส่วนประกอบที่สำคัญของวัดสิ่งหนึ่ง ที่ขาดมิได้คือศาสนวัตถุ ในศาสนาพุทธได้กำหนดศาสนวัตถุไว้หลายสิ่งด้วยกัน เช่น พระพุทธรูป พระไตรปิฎก บาตร และเครื่องใช้ต่างๆ ในที่นี้จะกล่าวถึง พระพุทธรูป และรูปปั้น ภายในวัดเนรมิตวิปัสสนา เท่านั้น พระพุทธรูปภายในอุโบสถวัดเนรมิตวิปัสสนา เป็นพระพุทธชินราชจำลอง จำลองแบบมาจากวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ จังหวัดพิษณุโลก นอกจากนั้นก็มีรูปปั้นของพระครูภาวนาวิสุทธิญาณ ทั้งภายในอุโบสถและนอกอุโบสถ

๓. ด้านสถาปัตกรรม ในยุคแรกของวัดเนรมิตวิปัสสนาสิ่งปลูกสร้างทั้งหมดอาศัยการออกแบบของพระครูภาวนาวิสุทธิญาณ ทำการปลูกสร้างโดยใช้แรงงานของพระสงฆ์ ร่วมกับคนในชุมชนที่ใกล้เคียงมาทำการปลูกสร้าง เช่น ศาลาการเปรียญ กุฏิที่พักสงฆ์ ประกอบด้วยเครื่องไม้ทั้งหลังมุงหลังคาด้วยกระเบื้องหรือสังกะสี เมื่อประมาณพุทธศักราช ๒๕๓๐ เป็นต้นมาการปลูกสร้างเสนาสนะได้เปลี่ยนมาใช้วัสดุเช่นปัจจุบัน โดยมีศิลาแลงเป็นวัสดุหลัก ก่อสร้างด้วยคอนกรีตเสริมเหล็กและมุงหลังคาด้วยกระเบื้อง เช่น อุโบสถ วิหารคต มณฑป ซุ้มประตู และศาลาหอฉัน สิ่งปลูกสร้างเหล่านี้เป็นสื่อการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม ด้วยสถาปัตยกรรมให้ชนรุ่นหลังได้เห็นสภาพความแตกต่างของสิ่งปลูกสร้างระหว่างอดีตกับปัจจุบัน

▲ ซุ้มประตู

▲ กุฏิภาวนาวิสุทธิญาณ

▲ พระประธานภายในศาลาสันติธรรม

▲ ศาลาสันติธรรม

▲ พระประธานภายในศาลาหอฉัน

▲ ศาลาหอฉัน

▲ หอระฆัง

▲ สำนักงานวัดเนรมิตวิปัสสนา

▲ ป้ายบอกทาง

▲ มุขด้านหน้าอุโบสถ

▲ กุฏิคุณแม่ชีน้อย แก้วงาม

▲ หอระฆังรอบอุโบสถ

▲ กุฏิพระภิกษุสงฆ์

▲ กุฏิพระภิกษุสงฆ์

▲ เมรุสีลวิสุทฺโธ

▲ วิหารคตรอบอุโบสถ

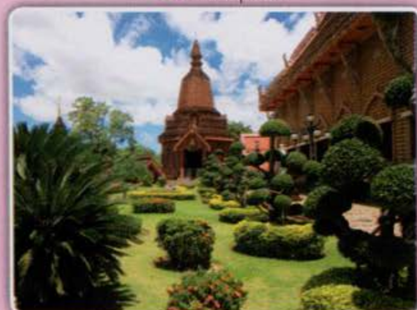

▲ ภาพมุมสูง

▲ ซุ้มประตูด้านหน้าอุโบสถ

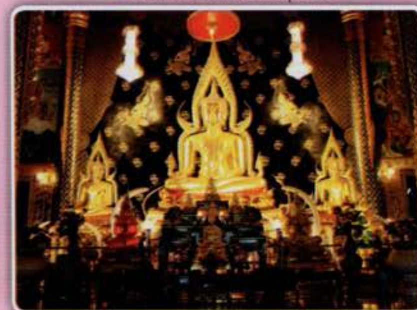

▲ อุโบสถ

▲ ภายในอุโบสถ

▲ อุโบสถ

▲ สวนหย่อมด้านข้างอุโบสถ

▲ มณฑป

▲ พระประธานภายในอุโบสถ

▲ มณฑปบรรจุสังขารพระครูภาวนาวิสุทธิญาณ

▲ มณฑปบรรจุสังขารพระครูภาวนาวิสุทธิญาณ

▲ อัฐบริขาร

▲ สัญญาบัตร พัดยศ

▲ สังขารพระครูภาวนาวิสุทธิญาณ

▲ สังขารพระครูภาวนาวิสุทธิญาณ

▲ กุฏิพระครูภาวนาวิสุทธิญาณ

▲ ป้ายประวัติวัด และพระครูภาวนาวิสุทธิญาณ

▲ ปฐมเหตุมหาเวสสันดรชาดก

▲ หิมพานต์

▲ ทานกัณฑ์

▲ ประเวศน์

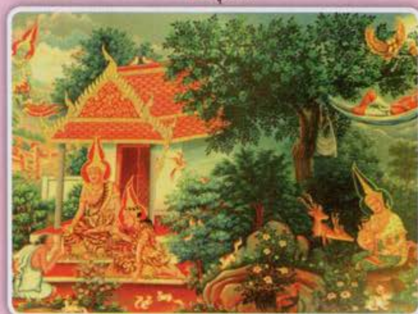
▲ จุลพน

▲ กุมาร

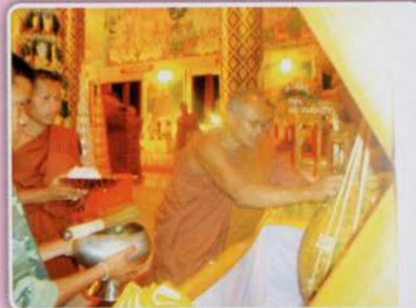
▲ มัทรี

▲ สักกบรรณ

พิธีเปิดงานปิดทองฝังลูกนิมิต ๘ ลูก รอบอุโบสถ ๒๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๓

ประมวลภาพวันตัดหวายลูกนิมิต ๘ ลูก รอบอุโบสถ ๒๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๓

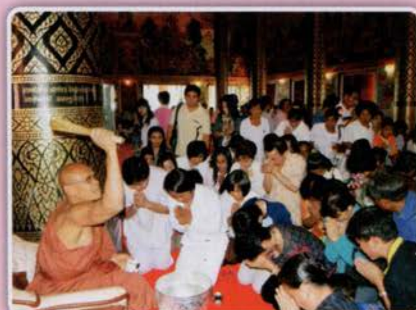

ประมวลภาพวันตัดหวายลูกนิมิต ๘ ลูก รอบอุโบสถ ๒๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๓

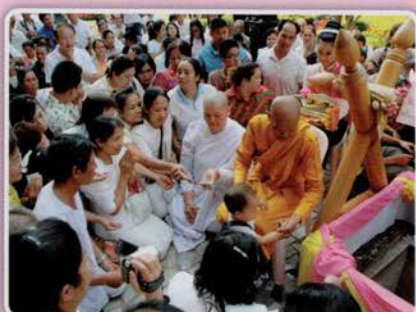

ประมวลภาพวันตัดหวายลูกนิมิต ๘ ลูก รอบอุโบสถ ๒๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๓

ประมวลภาพวันตัดหวายลูกนิมิต ๘ ลูก รอบอุโบสถ ๒๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๓

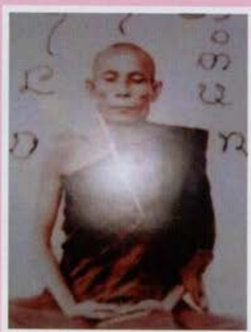

ประมวลภาพวันตัดหวายลูกนิมิต ๘ ลูก รอบอุโบสถ ๒๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๓

พระครูภาวนาวิสุทธิญาณ (หลวงพ่อพระมหาพันธ์ สีลวิสุทฺโธ)

ประวัติ
พระครูเจ้าพระครูภาวนาวิสุทธิญาณ
(หลวงพ่อพระมหาพันธ์ สีลวิสุทฺโธ)

เดิมชื่อ **"พันธ์"** เกิดเมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๖๔ ตรงกับวันพุธ ขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๖ ปีระกา ณ บ้านหนองเหล็ก ตำบลหนองบัวทอง อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ มีชาติกำเนิดในสกุล **"สุขเป็ง"** โยมบิดาชื่อ **"แก่น"** มรณะเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๑ รวมอายุได้ ๙๐ ปี หลังจากพระลูกชายบวชได้ ๓๔ พรรษา โยมมารดา ชื่อ **"บุญตา"** มรณะเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๙ รวมอายุได้ ๕๐ กว่าปี โดยประมาณ หลังจากพระลูกชายบวชได้ ๒ พรรษา บิดามารดาเป็นคนมีใจเป็นกุศล ชอบทำบุญทำทาน

หลวงพ่อมีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันทั้งหมด ๑๐ คน เป็นชาย ๘ คน เป็นหญิง ๒ คน ท่านเป็นบุตรคนที่ ๕ ปัจจุบันพี่น้องยังมีชีวิตอยู่ ๔ คน เป็นชายทั้งหมด บิดามารดามีอาชีพทำนา ตอนเป็นเด็กจนกระทั่งเป็นหนุ่ม ท่านดำเนินชีวิตเหมือนกับเด็กในชนบททั่วไป หลวงพ่ออุปสมบทเมื่ออายุได้ ๒๓ ปี ๕ วัน ในวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๔๘๗ ที่วัดเหนือ บ้านรัตนบุรี อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ได้ฉายา **"สีลวิสุทโธ"**

เมื่ออุปสมบทแล้ว ท่านได้มาจำพรรษาอยู่ที่วัดจำปา บ้านหนองเหล็ก ตำบลหนองบัวทอง อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ (บ้านเกิด) หลวงพ่อท่านไม่ได้เข้าโรงเรียนเพราะในสมัยนั้นในหมู่บ้านยังไม่มีโรงเรียนให้เรียน ท่านอ่านหนังสือไม่ออก เขียนไม่ได้จนกระทั่งอุปสมบทแล้วท่านจึงได้เรียนภาษา

ไทยท่านเรียนอยู่เพียงเดือนเดียวก็อ่านออกและเขียนได้หมด นอกจากภาษาไทยแล้วท่านยังเรียนภาษาลาว ส่วย ขอม เขมรได้ดีอีกด้วย ครูคนแรกที่สอนท่านคือ พระอาจารย์อ่อนศรีเจ้าอาวาส วัดจำปานั่นเอง นอกจากนี้หลวงพ่อท่านยังมีความรู้ความสามารถเป็นเลิศในอีกหลายๆ ด้าน เช่น สถาปัตยกรรม วิศวกรรม รัฐศาสตร์ นิติศาสตร์ เกษตรกรรม จิตวิทยา ฯลฯ ท่านเล่าว่า สิ่งต่างๆ เหล่านี้มีติดตัวท่านมาตั้งแต่เกิดแล้ว สมัยตั้งแต่เด็กจนกระทั่งเป็นหนุ่มก่อนบวชเรียน เมื่อมีกรณีพิพาทกันมักให้ท่านตัดสินคดีความให้ ท่านเป็นคนที่มีใจเด็ดเดี่ยว กล้าทำ กล้าได้ กล้าเสีย กล้าเสี่ยง ทำอะไรทำจริง มิได้ย่อท้อต่อความยากลำบากใดๆ ทั้งสิ้น ไม่กลัวคนแปลกหน้า เป็นผู้ที่มีเหตุมีผล มีลักษณะเป็นผู้นำมาตั้งแต่อายุยังน้อย ท่านไม่เคยเอาเปรียบใครและไม่ยอมให้ใครมาเอาเปรียบด้วย ไม่ยอมเข้าข้างคนผิดเป็นเด็ดขาด แม้กระทั่งพี่น้องท่านก็ไม่ยอมเข้าข้างหากเป็นฝ่ายผิด นิสัยอีกอย่างหนึ่งของท่านคือชอบเอาชนะคนที่พูดดูถูกเหยียดหยามดูหมิ่นดูแคลน เช่น กรณีที่ท่านบวชใหม่ ๆ ผู้เฒ่าผู้แก่ในหมู่บ้านมักจะพากันพูดอยู่เสมอๆ ว่า **"พระพันธ์ บวชได้ ๑ พรรษา ก็นับว่าเก่งเต็มที่แล้ว"** หรืออาจารย์ อ่อนศรี ก็มักจะพูดอยู่เสมอ ๆ ว่า "พระพันธ์ วัน ๆ เอาแต่เล่นกันคุยจนดึกจนดื่น ศึกษาเล่าเรียน ไม่ได้ดีกับเขาหรอก" เหล่านี้เป็นต้น

ด้วยความมุมานะพยายามบากบั่นของหลวงพ่อที่จะเอาชนะคำปรามาสต่างๆ เหล่านี้ เป็นที่ประจักษ์แก่ญาติโยม ศิษยานุศิษย์ทั้งหลาย คือ ท่านบวชมาเป็นเวลา ๕๑ พรรษา (พ.ศ. ๒๕๓๗) และท่านได้มานะพยายามศึกษาเล่าเรียนทางด้าน พระธรรมวินัย บาลี ไวยากรณ์ มูลกัจจายน์ จนกระทั่งสอบได้นักธรรมชั้นโทและเปรียญธรรม ๔ ประโยคตั้งแต่พรรษายังน้อย (พ.ศ. ๒๔๙๔-๒๔๙๕) แล้วท่านได้เป็นพระอาจารย์สอนนักธรรมและบาลีในเวลาต่อมา ท่านพยายามศึกษาเล่าเรียนให้สูงขึ้นไปอีกแต่ขาดครูบาอาจารย์สอนให้ประกอบกับเวลาที่ไม่เอื้ออำนวยเพราะในแต่ละวันต้องรับภาระสอน เสร็จจาก

การสอน ก็เหน็ดเหนื่อยอ่อนเพลีย ทำให้ท่านเกิดการเบื่อหน่าย จึงตัดสินใจเบนชีวิตมุ่งสู่การปฏิบัติธรรมวิปัสสนากัมมัฏฐานอย่างเอาจริงเอาจัง เพื่อความหลุดพ้นแต่เพียงอย่างเดียว เพราะเห็นว่าทางปริยัตินั้นได้ศึกษามาเพียงพอแล้ว

ทางด้านปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน ท่านได้ศึกษาและปฏิบัติด้วยตนเองมาก่อน โดยอ่านจากตำราหรือการสอบถามจากผู้รู้ ผู้เคยปฏิบัติตามโอกาส แต่การปฏิบัติก็ไม่เจริญก้าวหน้าและเป็นที่พอใจเท่าที่ควร ท่านพยายามเสาะหาอาจารย์ที่มีความสามารถและเก่งทางด้านนี้เป็น ผู้ฝึกสอนให้ในที่สุดท่านได้ไปฝากตัวเป็นศิษย์ของพระครูสังวรสมาธิวัตร (ประเดิม โกมโล) เจ้าอาวาสวัดเพลงวิปัสสนา กรุงเทพมหานคร เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๖ ขณะนั้นท่านพระครูสังวรสมาธิวัตร เป็นพระวิปัสสนาจารย์ โด่งดังมากทั้งในประเทศและต่างประเทศ จนกระทั่งหลวงพ่อได้เป็นศิษย์เอกของท่านพระครู หลวงพ่อได้ปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานแบบเข้มอย่างจริงจังอยู่ ๓ เดือน ก็สามารถนั่งสมาธิได้ ทำกิจกรรมทางกายคือดับความรู้สึกทั้งหมดได้ ท่านได้กระทำเช่นนี้ติดต่อกันมาแล้วหลายครั้งในที่หลายแห่งตามแต่เวลาและโอกาสอำนวย

หลวงพ่อธุดงค์ไปในที่ต่างๆหลายแห่งเป็นเวลาร่วม ๒๐ ปี โดยไม่เคยติดต่อกับทางบ้านเลย จนทางบ้านคิดว่าท่านได้หายสาบสูญหรือไม่ก็ตายหรือมรณภาพไปแล้วจนญาติพี่น้องต้องประชุมปรึกษาหารือกัน พร้อมใจกันทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปให้ ท่านเคยเดินธุดงค์จากจังหวัดสุรินทร์ ไปจังหวัดศรีสะเกษ อุบลราชธานี ร้อยเอ็ด มหาสารคาม ขอนแก่น นครราชสีมา กรุงเทพมหานคร พระนครศรีอยุธยา ลพบุรี สระบุรี เพชรบูรณ์ ฯลฯ บางแห่งก็พำนักอยู่เพียงปีสองปี บางแห่งก็พำนักอยู่นานหลายปีตามแต่อัธยาศัย ก่อนจะเดินทางกลับบ้านท่านเข้ากรุงเทพมหานครอีกครั้งหนึ่งได้จำพรรษาอยู่ที่วัดเพลงวิปัสสนาเป็นเวลา ๓ ปี ครึ่งปีแรกฝึกอบรมปฏิบัติธรรมวิปัสสนากัมมัฏฐาน สองปีหลังเป็นพระวิปัสสนาจารย์

งานพัฒนา ท่านเป็นพระนักพัฒนาทั้งทางด้านวัตถุและจิตใจควบคู่กันไป ไม่ว่าจะไปจำพรรษา ณ ที่แห่งใด ถ้าที่แห่งใดขาดวัตถุท่านก็จะเน้นหนักทางด้านวัตถุ ถ้าแห่งใดมีถาวรวัตถุเพียบพร้อมสมบูรณ์แล้ว ท่านก็จะเน้นหนักทางด้านจิตใจ มหาเถรสมาคม จึงได้แต่งตั้งให้ท่านเป็นกรรมการสายวิปัสสนากัมมัฏฐานทั่วประเทศเป็นประจำทุกปี ท่านเป็นพระที่ไม่เคยอยู่นิ่ง จะทำอะไรทำอย่างเอาจริงเอาจังจนสุดความสามารถ เพื่อให้ได้ผลงานออกมาดีที่สุด และผลงานของท่านไม่เหมือนใครและไม่มีใครเหมือน ดังที่ญาติโยมศิษยานุศิษย์ได้เห็นประจักษ์ที่วัดเนรมิตวิปัสสนา อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ท่านได้อุทิศแรงกายแรงใจทำให้เป็นวัดที่มีความสวยงาม มุ่งทำงานให้บรรลุประโยชน์สุขสูงสุดเพื่อความวัฒนาสถาพรของบวรพระพุทธศาสนาและประเทศชาติ

ด้านการสอนวิปัสสนาท่านเป็นพระวิปัสสนาจารย์ที่มีลูกศิษย์มากมายทั่วประเทศ ท่านสามารถบรรยายธรรมชั้นสูงให้ผู้ฟังเข้าใจง่าย ไม่ผิดจากหลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธองค์

หลวงพ่อพระมหาพันธ์เป็น พระผู้มีศีลบริสุทธิ์ มีวาจาอันศักดิ์สิทธิ์ ท่านเป็นพระผู้มีเมตตาธรรมสูงมาก ชอบให้ทาน เสียสละ สงเคราะห์ อนุเคราะห์เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เมตตา โอบอ้อมอารี แก่สาธุชนโดยไม่เลือกชั้นวรรณะ มีความกตัญญูกตเวทิตาสูงต่อผู้มีพระคุณ ท่านเป็นผู้ไม่โลภ ไม่โกรธ ไม่หลง มีแต่ความเมตตาสงสารและท่านเป็นผู้ยินดีตามมีตามได้ในปัจจัยสี่ ถืออภัยทานเป็นที่ตั้ง ท่านเป็นผู้รู้ทั้งปริยัติ ปฏิบัติ และปฏิเวธอย่างกว้างขวางลึกซึ้ง มีสติปัญญาประคองการปฏิบัติธรรมอยู่เสมอไม่ประมาทในทุกอิริยาบถ จึงเป็นที่พึ่งที่ยึดเหนี่ยว ที่อาศัย และเป็นเนื้อนาบุญอันแท้จริงในอริยธรรมอันประเสริฐ เป็นพระผู้ควรแก่การเคารพ สักการะ บูชากราบไหว้เป็นอย่างยิ่ง คำสอนของท่านคือ **“สบาย สบาย”**

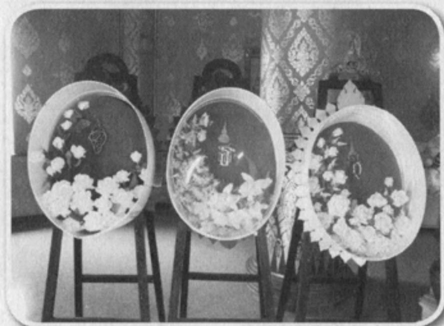
อาการป่วยของหลวงพ่อมหาพันธ์ สีลวิสุทโธ

หลวงพ่อเริ่มเข้าโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชด่านซ้าย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ในวันที่ ๑๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๐ ด้วยโรคกระดูกสันหลังเสื่อม และต่อมาได้ย้ายหลวงพ่อเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลกลาง กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๐ คณะแพทย์ของโรงพยาบาลกลางได้วินิจฉัยถึงอาการอาพาธแล้วไม่สามารถที่จะรักษาได้เนื่องจากเครื่องมือมีไม่พอ จึงส่งหลวงพ่อไปรักษาที่ โรงพยาบาลศิริราช เมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ คณะแพทย์ของโรงพยาบาลศิริราชได้ทำการรักษาโดยการผ่าตัดกระดูกสันหลังของหลวงพ่อ เมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ เวลา ๑๓.๓๐ น. ถึงเวลา ๑๗.๓๐ น. ผลจากการรักษา หลวงพ่อ อาการเริ่มดีขึ้นในระดับหนึ่ง แต่แผลที่ผ่าตัดยังไม่หาย

ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ หลวงพ่อเริ่มมีอาการทรุดลงเนื่องจากมีโรคแทรกซ้อน ประกอบกับชราภาพ สุดที่ทางคณะแพทย์จะทำการรักษาให้หายได้ และได้มรณภาพ เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๐ เวลา ๑๗.๒๐ น. ด้วยอาการสงบ

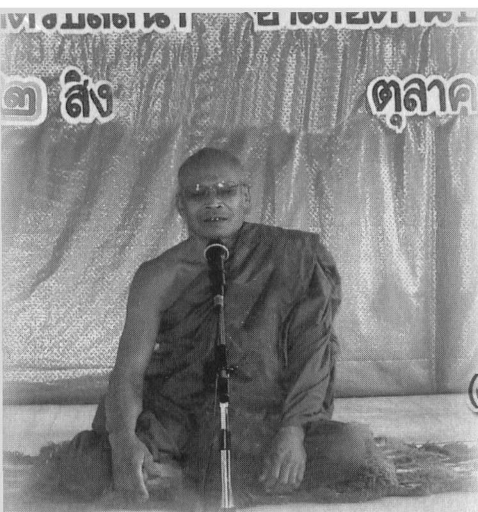
ได้รับพระราชทานน้ำหลวงสรงศพจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช

ได้รับพระราชทานพวงมาลาพระราชทานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และพระองค์เจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ

ประวัติ
พระครูภาวนาวิสุทธาภรณ์
(หลวงพ่อพระมหาสวัสดิ์ อมโร)

ชื่อ **พระครูภาวนาวิสุทธาภรณ์** ฉายา อมโร อายุ ๖๘ ปี พรรษา ๔๗ วิทยฐานะ นักธรรมเอก เปรียญธรรม ๓ ประโยค พุทธศาสตรบัณฑิต วัดเนรมิตวิปัสสนา ตำบลด่านซ้าย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง

- เจ้าอาวาสวัดเนรมิตวิปัสสนา
- ผู้จัดการโรงเรียนปริยัติสามัญ วัดโพนชัย อ.ด่านซ้าย จ.เลย
- เจ้าคณะอำเภอด่านซ้าย

สถานะเดิม

ชื่อ **สวัสดิ์** นามสกุล **อิ่มรัมย์** เกิด วันจันทร์ขึ้น ๙ ค่ำ เดือนอ้าย ปีมะแม วันที่ ๓ มกราคม พ.ศ. ๒๔๘๖ บิดาชื่อ **นายทุม อิ่มรัมย์** มารดาชื่อ **นางพรม อิ่มรัมย์** เริ่มเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๖ จนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ใน พ.ศ. ๒๕๐๐ หลังจากจบจากโรงเรียนวัดพลับแล้วไม่ได้ศึกษาต่อ ได้ช่วยบิดา มารดา ทำไร่ ทำนา จนกระทั่งอายุครบอุปสมบทจึงได้บรรพชาอุปสมบท ณ วัดอัมพวัน (บ้านหนองม่วง) ตำบล

สตึก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ในวันที่ ๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๘ โดยมี **พระครู จันทศีลคุณ** เป็น พระอุปัชฌาย์ **พระอาจารย์สมศักดิ์ กวโร** เป็นพระกรรมวาจารย์ **พระมหาสมชาย จนฺทวโส** เป็นพระอนุสาวนาจารย์ และได้จำพรรษาอยู่ที่วัดอัมพวันเพื่อศึกษาปริยัติธรรม จนได้นักธรรมเอก ใน พ.ศ. ๒๕๑๐ ท่านมีความประสงค์ที่จะศึกษาพระปริยัติธรรมต่อ จึงได้ขอลาพระอุปัชฌาย์ ไปศึกษาต่อที่เจ้าอาวาสและเจ้าสำนักเรียนอยู่ในสมัยนั้น ต่อมาได้เกิดอาพาธทำให้ไม่ได้ศึกษาในสำนักเรียนนั้น พ.ศ. ๒๕๑๒ จึงย้ายมาจำพรรษา ณ วัดเนินยาว ตำบลหัวดง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร และได้เป็นครูสอนปริยัติธรรม ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๑๓ ได้ขอลาเจ้าสำนักวัดเนินยาว มาศึกษาปริยัติธรรมแผนกบาลีต่อ ณ วัดไพรสณฑ์ศักดาราม อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ มีพระครูปริยัติธาดาเป็นเจ้าสำนักในสมัยนั้น พระมหาแดง เขมิโย (ป.ธ. ๘) เป็นอาจารย์ใหญ่แผนกบาลี จนสามารถสอบได้เปรียญธรรม ๓ ประโยค ได้ใน พ.ศ. ๒๕๑๕ และก่อนหน้านี้ไม่นาน ได้มีโอกาสพบ **หลวงพ่อมหาพันธ์ สีลวิสุทโธ** ที่วัดศรีบุญเรือง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ และได้ปฏิบัติธรรมกับท่าน เมื่อออกพรรษา หลวงพ่อท่านได้เดินทางกลับสู่ภูมิลำเนาเดิมของท่าน คือที่วัดจำปา บ้านหนองเหล็ก ตำบลหนองบัวทอง อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ และได้เดินทางไปจำพรรษากับ**หลวงพ่อพระมหาพันธ์ สีลวิสุทโธ** เพื่อปฏิบัติธรรมเป็นเวลา ๔ ปี และได้ช่วยพัฒนาวัดที่บ้านเกิดของหลวงพ่อพระมหาพันธ์

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ หลวงพ่อพระมหาพันธ์ ได้เดินธุดงค์จาก อำเภอรัตนบุรี มีพระติดตามมาด้วย ๙ รูป และได้มุ่งหน้าสู่ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ส่วนหลวงพ่อ **พระมหาสวัสดิ์ อมโร** ได้ถูกญาติโยมที่บ้านเกิดนิมนต์เพื่อช่วยพัฒนาวัด เพราะวัดที่บ้านไม่มีพระจำพรรษา และได้ช่วยพัฒนาถาวรวัตถุภายในวัดให้เจริญขึ้น จนมีพระมาจำพรรษาและได้ตั้ง สำนักปริยัติธรรมขึ้น มีพระร่วมจำพรรษาด้วย ๒๐ รูป และมีพระจากวัดใกล้เคียงมาร่วมศึกษา

ด้วยเป็นจำนวนมาก ช่วงที่เป็นเจ้าสำนักเรียนอยู่นั้น ได้เดินทางไปสัมมนาและปฏิบัติธรรมที่จังหวัดเชียงใหม่ ได้แวะกราบหลวงพ่อพระมหาพันธ์ สีลวิสุทโธ ที่วัดเนรมิตวิปัสสนา หลวงพ่อพระมหาพันธ์ให้มาช่วยพัฒนาวัด เพราะในขณะนั้น บริเวณวัดยังไม่มีถาวรวัตถุอย่างที่เห็นในปัจจุบัน จนกระทั่งวันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๐ ได้มีพิธีวางศิลาฤกษ์อุโบสถขึ้น หลวงพ่อพระมหาสวัสดิ์ ได้จำพรรษาปฏิบัติธรรม พร้อมพระภิกษุสงฆ์ จำนวน ๔๐ รูป **หลวงพ่อพระมหาพันธ์ สีลวิสุทโธ (พระครูภาวนาวิสุทธิญาณ)** เป็นเจ้าอาวาสและเป็นอาจารย์สอนกรรมฐาน เมื่อออกพรรษาแล้วหลวงพ่อท่านมอบหมายให้เป็นผู้นำในการสร้างอุโบสถ วิหารคต ห้องน้ำ ตลอดจนเสนาสนะอื่น ๆ และได้รับได้แต่งตั้งให้เป็นรองเจ้าอาวาสวัดเนรมิตวิปัสสนา ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๖ - พ.ศ. ๒๕๔๐ **หลวงพ่อมหาพันธ์ สีลฺวิสุทฺโธ** ได้มรณภาพลง คณะสงฆ์และญาติโยมได้เห็นพ้องต้องกันให้ พระมหาสวัสดิ์ อมโร ขึ้นเป็นเจ้าอาวาส เพื่อสืบทอดเจตนารมณ์ของหลวงพ่อมหาพันธ์ นับตั้งแต่ได้รับการแต่งตั้ง ให้ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดเนรมิตวิปัสสนา ได้นำพระภิกษุสงฆ์ พัฒนาวัดวาอาราม จนเสร็จสมบูรณ์ และเป็นผู้นำในการปฏิบัติธรรม มีข้าราชการ ทหาร ตำรวจ ตลอดจนนักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป มาปฏิบัติธรรมกันเป็นจำนวนมาก เจ้าคณะจังหวัด ได้เสนอให้วัดเนรมิตวิปัสสนา เป็นสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเลย แห่งที่ ๑ ต่อมาท่านได้รับพระราชทาน สมณศักดิ์จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุยเดชมหาราช ให้เป็น **พระครูภาวนาวิสุทธาภรณ์** พระครูสัญญบัตร ชั้นโท ฝ่ายวิปัสสนาเมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๕

เนื่องในวโรกาสพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๑ ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นรองเจ้าคณะอำเภอชั้นเอก ในพระราชทินนามเดิม

ข้อคิด ***ของหลวงปู่พระมหาสวัสดิ์*** ***สำหรับผู้ปฏิบัติธรรม***

ธรรมมะสำหรับผู้ปฏิบัติธรรม หรือจะเรียกง่ายๆ ก็คือ อุปกรณ์ในการปฏิบัติธรรมเหมือนการเรียนต้องมีหนังสือ สมุด ดินสอ ธรรมะดังกล่าวประกอบด้วย

๑. **สติ สัมปชัญญะ ความเพียร** ถ้าขาดจะเกิดผลต่อการปฏิบัติน้อยหรืออาจจะไม่เกิดผลเลย เนื่องจากเป็นธรรมสามัคคีกันต้องมีครบสมบูรณ์ มรรคผล ก็จะเกิด เหมือนการปรุงรสอาหารเครื่องปรุงครบบริบูรณ์ก็จะอร่อย ไม่เค็มเกินไป ไม่หวานเกินไป

๒. **กำลังทั้ง ๕ พละธรรม** (ธรรมอันเป็นกำลัง ๕ อย่าง)

สัทธาพละ พลังคือความเชื่อ

วิริยะพละ พลังคือความเพียร

สติพละ พลังคือความระลึกได้

สมาธิพละ พลังคือความตั้งจิตมั่น

ปัญญาพละ พลังคือความรู้ทั่วชัด

ต้องมีสม่ำเสมอการปฏิบัติจะเกิดผลโดยสมบูรณ์ ถ้ามีน้อยผลก็น้อย กำลังมาก ผลก็เกิดมาก

๓. **การฝึกปฏิบัติต้องถือเอาสติปัฏฐาน** ที่ตั้งของ ๔ อย่าง คือ กาย เวทนา จิต ธรรม เป็นอุปกรณ์การปฏิบัติธรรม สติ สัมปชัญญะ ความเพียร ความเพียร เรียกว่า ปธาน ๔ คือ

(๑.) **สังวรปธาน** เพียรสำรวมไม่ให้บาปเกิด

(๒.) **ปหานปธาน** เพียรละบาปอกุศลที่มันเกิด

(๓.) **ภาวนาปธาน** เพียรบำเพ็ญกุศลให้มันเกิด

(๔.) **อนุรักขนาปธาน** เพียรรักษาบุญกุศลคุณงาม ความดีที่เกิดขึ้นแล้วให้ตั้งมั่น และให้เจริญยิ่งขึ้นไปจนไพบูลย์

ปธาน ๔ เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า สัมมัปปธาน ๔ ความเพียรชอบ ความเพียรใหญ่

๔. **ข้อคิดเกี่ยวกับอริยสัจ ๔ ในการปฏิบัติธรรม** จิตอยู่กับจิต หมายถึง มรรค คือหนทางที่จะดำเนินไปสู่ความดับทุกข์ ให้จิตอยู่กับจิตใช้คำบริกรรมดูจิตตัวเอง ผลอันเกิดจากจิตเห็นจิตหมายถึง นิโรธ คือความดับทุกข์ จิตอยู่กับจิต คือ มรรค คำบริกรรมดูจิตตัวเองให้เห็นคำบริกรรมชัด ๆ ถ้าออกจากตรงนี้ไป จะเห็นนั่นเห็นนี่ ปรุงแต่ง กิเลส ตัณหา เกิดสมุทัย คือเหตุ ผลอันเกิดขึ้นคือทุกข์ เพราะฉะนั้นจิตอยู่กับจิตคือ มรรค ทางดำเนินไปสู่ความดับทุกข์ คือ นิโรธ

๑. จิตออกจากจิต คือสมุทัย
๒. ผลเกิดขึ้นจากจิตออกจากจิต คือทุกข์
๓. จิตอยู่กับจิตหรือจิตเห็นจิต คือมรรค
๔. ผลอันเกิดจากจิตเห็นจิต คือนิโรธ

ปฏิบัติธรรมแล้วได้อะไร

๑. ได้วิธีปฏิบัติกัมมัฏฐาน
๒. ได้ศีล สมาธิ และปัญญา
๓. ได้อุปนิสัยเป็นปัจจัยในชาติต่อ ๆ ไป
๔. เราได้กำจัดความเห็นผิดว่ามีตัวตนเราเขา
๕. ได้บุญกุศลคือความสุขและความฉลาด

อานิสงส์ของการปฏิบัติธรรม

๑. เพื่อความบริสุทธิ์ของสัตว์ทั้งหลาย
๒. เพื่อระงับความโศกเศร้าและความคร่ำครวญ
๓. เพื่อความดับทุกข์และโทมนัส
๔. เพื่อบรรลุธรรมคืออริยมรรคอริยผล
๕. เพื่อทำให้แจ้งซึ่งพระนิพพาน

ความอุ่นใจของโยคีผู้ปฏิบัติธรรม

๑. เป็นผู้มีสติสมบูรณ์
๒. เป็นผู้มีสุคติโลกสวรรค์เป็นที่ไปในเบื้องหน้า
๓. เป็นอุปนิสัยติดตามตัวไปในภพต่อ ๆ
๔. เวลาใกล้จะตายเป็นผู้ไม่หลงจะมีสติตลอดเวลา
๕. เมื่อปฏิบัติธรรมติดต่อครบ ๗ เดือน ๗ ปี ถ้าอุปนิสัย อินทรีย์ บารมีแก่กล้าก็จะได้ บรรลุโสดา สกิทาคา อนาคา และพระอรหันต์

ประโยชน์ของการเจริญวิปัสสนา

๑. สามารถกำจัดกิเลสน้อยใหญ่อันเป็นเหตุให้เกิดทุกข์ได้
๒. มีความทุกข์น้อยลงและมีความสุขมากขึ้น
๓. คลายความยึดมั่นในสิ่งทั้งปวงลงได้
๔. มีจิตใจมั่นคงรู้เท่าความเป็นจริง
๕. มีความเห็นแก่ตัวน้อยลงแต่บำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่นมากขึ้น
๖. จิตใจมีคุณธรรมมีคุณภาพสูงขึ้น

การปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน (เบื้องต้นโดยย่อ)

จากคำสอนของพระครูภาวนาวิสุทธิญาณ
(หลวงพ่อพระมหาพันธ์ สีลวิสุทโธ)

๑. อาบน้ำชำระร่างกายให้สะอาด
๒. หาสถานที่ เป็นที่สบายเหมาะแก่การเจริญวิปัสสนา
๓. หาอาหาร เป็นที่สบายเหมาะแก่การเจริญวิปัสสนา
๔. หาอาจารย์ เป็นที่สบายเหมาะแก่การเจริญวิปัสสนา
๕. ศึกษาวิปัสสนาภูมิ ให้มีความเข้าใจในการปฏิบัติ
๖. ไหว้พระสวดมนต์
๗. สมาทานศีล ๕ หรือ ศีล ๘
๘. ขอพระกัมมัฏฐาน (สมาทานพระกัมมัฏฐาน)

กราบพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ก่อนสมาทานพระกัมมัฏฐาน

คำสมาทานพระกัมมัฏฐาน

อุกาสะ อุกาสะ ณ โอกาสบัดนี้ ข้าพเจ้าขอสมาทาน ซึ่งพระกัมมัฏฐาน **ขอขณิกะ สมาธิ อุปจาระสมาธิ อัปณาสมาธิ และวิปัสสนาญาณ** จงบังเกิดมี ในขันธะสันดาน ของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะตั้งสติไว้ในการปฏิบัติ ด้วยความไม่ประมาท ตั้งแต่บัดนี้ เป็นต้นไป เทอญฯ

(เสร็จแล้วแผ่เมตตาให้ตัวเอง)

คำแผ่เมตตาให้ตัวเอง

อะหัง สุขิโต โหมิ	ขอจงให้ข้าพเจ้ามีความสุข
อะหัง นิททุกโข โหมิ	ขอจงให้ข้าพเจ้าปราศจากซึ่งความทุกข์
อะหัง อะเวโร โหมิ	ขอจงให้ข้าพเจ้าปราศจากซึ่งเวร
อะหัง อัพพะยาปัชโฌ โหมิ	ขอจงให้ข้าพเจ้าปราศจากซึ่งความเบียดเบียน
อะหัง อะนีโฆ โหมิ	ขอจงให้ข้าพเจ้าปราศจากซึ่งอุปสรรค
สุขี อัตตานัง ปะริหะรามิ	รักษาตนให้มีความสุข ตลอดกาลนานเทอญฯ

(เสร็จแล้วปฏิบัติ)

วิธีปฏิบัติ
(สำหรับผู้มีเวลาน้อย)

นั่งขัดสมาธิ เท้าขวาทับเท้าซ้าย มือขวาทับมือซ้าย ตั้งกายให้ตรง หรือนั่งตามถนัด แล้วหลับตาลง ปล่อยใจให้สบาย อย่าให้จิตไปเกาะเกี่ยวอะไร หายใจให้พอดี อย่าหายใจแรงเกินไป และเบาเกินไป ให้พอเหมาะพอดี ตั้งสติรู้ทันลมหายใจที่เข้าออกกระทบปลายจมูก หายใจเข้าก็รู้ หายใจออกก็รู้ อย่าให้จิตไปคิดทางอื่น ให้จิตนิ่งแน่วอยู่กับลมหายใจเข้าออก อยู่เสมอ จนกว่าจะหมดเวลาที่กำหนดไว้

(เสร็จแล้วแผ่เมตตาให้สรรพสัตว์)

คำแผ่เมตตาให้สรรพสัตว์

สัพเพ สัตตา สัตว์ทั้งหลายที่เป็นเพื่อนทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น

อะเวรา จงเป็นสุขเป็นสุขเถิด อย่าได้มีเวรแก่กันและกันเลย

อัพพะยาปัชฌา จงเป็นสุขเป็นสุขเถิด อย่าได้มีความเบียดเบียนซึ่งกันและกันเลย

อะนีฆา จงเป็นสุขเป็นสุขเถิด อย่าได้มีความทุกข์กายทุกข์ใจเลย

สุขี อัตตานัง ปะริหะรันตุ จงเป็นผู้มีความสุขกายสุขใจ รักษาตนให้พ้นจากทุกข์ภัยทั้งสิ้น เทอญฯ

ข้าพเจ้า ขอตั้งสัจจะอธิษฐาน ด้วยอานุภาพแห่งบุญกุศลที่ข้าพเจ้าได้บำเพ็ญมาแล้วนี้ ขอจงเป็นพะละวะปัจจัยเป็นนิสัยตามส่ง ให้เกิดปัญญาญาณ ทั้งในชาตินี้ ชาติหน้าตลอดชาติอย่างยิ่ง จนถึงความพ้นทุกข์ คือพระนิพพาน เทอญฯ

(เสร็จแล้วสวดบทวันทา)

บทสวดวันทา

วันทามิ ภันเต เจติยัง สัพพัง สัพพัฏฐะฐาเน สุปะติฏฐิตัง สารีริกะธาตุ มหาโพธิง พุทธะรูปัง สะกะลัง สะทา กายะสา วะจะสา มะนะสา เจวะ วันทาเมเต ตะถากะเต สะยะเน อาสะเน ฐาเน คะมะเน จาปิ สัพพะทา

(กราบลง ๑ หน)

บทสวดวันทาน้อย

อุกาสะ วันทามิ ภันเต, สัพพัง อะปะราธัง, ขะมะถะเม ภันเต, มะยากะตัง ปุญญัง, สามินา อนุโมทิตัพพัง, สามินา กะตัง ปุญญัง, มัยหัง ทาตัพพัง, สาธุ สาธุ อะนุโมทามิ

(กราบลง ๓ หน)

กราบลา พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์
ก่อนเลิกการปฏิบัติประจำวัน

วิธีปฏิบัติเข้ม

(สำหรับผู้ที่มีเวลามาก)

กราบ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ก่อนสมาทานพระกัมมัฏฐาน

คำสมาทานพระวิปัสสนากัมมัฏฐาน

อุกาสะ อุกาสะ ณ โอกาสบัดนี้ ข้าพเจ้าขอสมาทานซึ่ง พระกัมมัฏฐาน **ขอขณิกะ สมาธิ อุปจาระสมาธิ อัปณาสมาธิและวิปัสสนาญาณ** จงบังเกิดมีในขันธสันดานของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะตั้งสติไว้ที่ตาขณะเห็น กำหนดว่าสีเป็นรูป (เห็น) รู้เป็นนาม ขณะที่ได้ยินตั้งสติไว้ที่หู กำหนดว่าเสียงเป็นรูป (ได้ยิน) รู้เป็นนาม ขณะได้กลิ่นตั้งสติไว้ที่จมูก กำหนดว่า กลิ่นเป็นรูป รู้เป็นนาม ขณะที่รู้รสตั้งสติไว้ที่ลิ้น กำหนดว่า รสเป็นรูป รู้เป็นนาม ขณะรู้สึกสัมผัสเย็นร้อนอ่อนแข็ง ตั้งสติไว้ที่กาย กำหนดว่า เย็นเป็นรูป รู้เป็นนาม ขณะที่นึกคิด

ทางใจ ตั้งสติไว้ที่ใจ กำหนดว่า หัวใจเป็นรูป นึกคิดเป็นนาม ขณะที่ยืนตั้งสติไว้ที่รูปยืน กำหนดว่า ยืนเป็นรูป รู้เป็นนาม ขณะเดินก้าวไป ตั้งสติไว้ที่เท้าเคลื่อนไหว กำหนดว่า ก้าวเป็นรูป รู้เป็นนาม ขณะนั่งตั้งสติไว้ที่รูปนั่ง กำหนดว่า นั่งเป็นรูป รู้เป็นนาม ขณะที่นอนตั้งสติไว้ที่รูปนอน กำหนดว่านอนเป็นรูป รู้เป็นนาม ขณะที่คู้เหยียดเคลื่อนไหว ตั้งสติไว้ที่คู้เหยียดเคลื่อนไหว กำหนดว่าคู้เป็นรูป รู้เป็นนาม เหยียดเป็นรูป รู้เป็นนาม เคลื่อนไหวเป็นรูป รู้เป็นนาม พยายามกำหนดให้รู้ทันรูปนาม เป็นปัจจุบันทุกขณะ ไม่ให้เผลอ แม้เวลาบ้วนปาก เวลานุ่งห่ม เวลาอาบน้ำ เวลาฉันอาหาร (รับประทาน) เวลาเข้านอน เวลาตื่นนอน เวลาล้างหน้า เวลาแปรงฟัน เวลาไปส้วม ให้มีสติระลึกรู้ทันทุก ๆ ขณะ ให้ตั้งอยู่ในข้อห้าม คือ

๑. **เว้นกมฺมรามตา** คือ ไม่ทำกิจการงานเล็กๆ น้อยๆ ที่ไม่จำเป็น เช่น อ่านหนังสือ เขียนหนังสือ

๒. **เว้นนิทรารามตา** คือ ไม่แกล้งนอนหลับกลางวัน กลางคืนนอนแต่น้อย เพียรมาก

๓. **เว้นภสฺสารามตา** คือ ไม่พูดคุยกับผู้ปฏิบัติด้วยกัน

๔. **เว้นสํคณิการรามตา** คือ ไม่สังคม ไม่รับแขก ไม่พูดคุยกับคนภายนอก ถ้าจำเป็นต้องพูดคุยกับคนภายนอก ก็พูดแต่น้อยด้วยอาการสำรวม คือหลับตาลงมีสติรู้ทันอยู่ทุกๆขณะคำพูด

๕. **คุตฺตทวารามตา** คือ ต้องสำรวมในทวารทั้งปวง จะไม่สำรวมไม่ได้ ต้องปฏิบัติให้ติดต่อกันไปไม่หยุดการปฏิบัติเว้นไว้แต่เผลอ หรือหลับไป

๖. **เว้นโภชฺเนมตฺตญฺญูตา** คือ ต้องรู้จักประมาณในการบริโภคอาหารให้พอดี เว้นการเสพติดให้โทษทุกชนิด ให้เบาบางและหมดสิ้นไป

๗. **เว้นวิมุตฺตํ จิตฺตํ น ปจฺจเวกฺขติ** คือจะไม่พิจารณาจิตที่เกิดขึ้นและผ่านพ้นไปไม่ได้ ต้องพิจารณากำหนดรู้ทุก ๆ ขณะมิให้ขาดสายเสมอ

จะเพียรพยายามตั้งสติกำหนดระลึกรู้รูปนาม หรือสภาวธรรม ให้ทันปัจจุบันธรรมอยู่ทุก ๆ ขณะที่เกิดขึ้น ไม่ให้เผลอด้วยความไม่ประมาท เพื่อจะให้ถึงซึ่งศีลวิสุทธิ จิตตวิสุทธิ ทิฏฐิวิสุทธิ กังขาวิตรณวิสุทธิ มัคคมัคคาญาณทัสสนาวิสุทธิ ปฏิปทาญาณทัสสนวิสุทธิ ญาณทัสสนวิสุทธิ และเพื่อจะให้แจ้งซึ่งพระนิพพาน นับแต่วันนี้ไป จะเพียรพยายามตั้งสติกำหนดรู้รูปนามให้เป็นไปโดยติดต่อมิให้ขาดสาย นับตั้งแต่ ๓ หน ๗ หน ร้อยหน พันหน ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป เทอญฯ

ต้องเจริญไปตามมัชฌิมาปฏิปทา คือ มรรคทั้ง ๘ ประการ ดังนี้

๑. สัมมาทิฏฐิ	ความเห็นชอบ
๒. สัมมาสังกัปปะ	ความดำริชอบ
๓. สัมมาวาจา	ความพูดชอบ
๔. สัมมากัมมัญตะ	การงานชอบ
๕. สัมมาอาชีวะ	เลี้ยงชีวิตชอบ
๖. สัมมาวายามะ	ความเพียรชอบ
๗. สัมมาสติ	ระลึกชอบ
๘. สัมมาสมาธิ	ตั้งใจมั่นชอบ

ต้องเจริญไปตามมรรคทั้ง ๘ ประการ ไม่ให้ตึงเกินไป ไม่ให้หย่อนเกินไป ให้รู้ปัจจุบันธรรม ไม่ให้เลยไปถึงบัญญัติที่เป็นเหตุ ให้ความโลภ ความโกรธ ความหลงเกิด ให้มี สติ สมาธิ ปัญญา ตามสมควรแก่การปฏิบัติ

เมื่อรับพระกัมมัฏฐานจากท่านอาจารย์แล้ว ไปเข้าสู่ห้องปฏิบัติกัมมัฏฐาน ที่สงบ สงัด จุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัยอันเป็นอามิสบูชาครั้งสุดท้าย เพราะตลอดเวลาแห่งการปฏิบัตินั้นให้เป็นไปด้วยการปฏิบัติบูชาเพียงอย่างเดียว ตั้งจิตใจให้เข้มแข็ง มั่นคงน้อมระลึกถึง คุณของพระพุทธเจ้า คุณของพระธรรมเจ้า คุณของพระสงฆ์เจ้า ตลอดจนคุณของบิดา มารดา ครูอุปัชฌาย์ อาจารย์ และผู้มีคุณทั้งหลาย ตลอดจนถึงคุณเทพเจ้าที่เป็นสัมมาทิฏฐิ รักษาพระพุทธศาสนาที่สิงสถิตย์อยู่ในที่ใกล้ไกล ในที่ต่างๆแล้ว ตั้งสัจจะอธิษฐานไว้อย่างมั่นคงว่า ในการปฏิบัติในโอกาสครั้งนี้ ถ้าไม่ได้ไม่ถึงในสิ่งที่ควรได้ควรถึงด้วยความบากบั่นอันไม่ท้อถอย ถึงแม้ว่าเนื้อทุกชิ้น โลหิตทุกหยาดจะเหือดแห้งหายไป เหลือแต่หนัง เอ็นกระดูก ก็ตามที เมื่อเราจะสละกำลังทุกส่วนเพื่อทำให้แจ้งซึ่งนิพพาน ตามความเป็นจริงที่สุดแห่งทุกข์เถิด

วิปัสสนาภูมิ ๖
(โดยย่อ)
วิปัสสนาภูมิที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้โดยย่อมี ๖ ภูมิ คือ

๑. **ขันธ์ ๕** (กองทั้ง ๕) **รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ**
ย่อลงมาเป็น ๒ คือ นาม และ รูป
๒. **อายตนะ ๑๒** คือ สถานที่เชื่อมต่อให้เกิดความรู้มี ๑๒
๓. **ธาตุ ๑๘** คือ สิ่งที่ทรงไว้ซึ่งสภาพของตนมี ๑๘
๔. **อินทรีย์ ๒๒** คือ ความเป็นใหญ่และเป็นผู้ปกครองมี ๒๒
๕. **อริยสัจจ์ ๔** คือ ความจริงอันประเสริฐมี ๔ อย่าง
๖. **ปฏิจจสมุปบาท ๑๒** คือ ความประชุมพร้อมของเหตุผลมี ๑๒

ปรมัตถธรรม ๔ ประการ

๑. จิต ๘๙ หรือ ๑๒๑ ดวง รู้อารมณ์
๒. เจตสิก ๕๒ ประกอบกับจิต
๓. รูป ๒๘ แตกดับ
๔. นิพพาน ๑ สงบ

ภูมิที่ ๑ ขันธ์ ๕ พร้อมด้วยความหมาย

๑. **รูปขันธ์**	มีหน้าที่แตกดับ
๒. **เวทนาขันธ์**	มีหน้าที่เสวยอารมณ์
๓. **สัญญาขันธ์**	มีหน้าที่จำอารมณ์
๔. **สังขารขันธ์**	มีหน้าที่ปรุงแต่งจิตหรืออารมณ์
๕. **วิญญาณขันธ์**	มีหน้าที่รู้อารมณ์

สงเคราะห์ปรมัตถธรรม ๔ ลงในขันธ์ ๕

เอารูปปรมัตถ์ ๒๘	เป็นรูปขันธ์
เอาเวทนาเจตสิก ๑	เป็นเวทนาขันธ์
เอาสัญญาเจตสิก ๑	เป็นสัญญาขันธ์
เอาสังขารเจตสิกที่เหลือ ๕๐	เป็นสังขารขันธ์
เอาจิต ๘๙ หรือ ๑๒๑ ดวง	เป็นวิญญาณขันธ์

ส่วนนิพพานเป็นขันธ์วิมุตติพ้นจากขันธ์

แสดงขันธ์ ๕ เป็นรูปธรรมนามธรรม

๑. **รูปขันธ์**	เป็นรูปธรรม	รูปธรรม ๑
๒. **เวทนาขันธ์**	เป็นนามธรรมเจตสิก	นามธรรมเจตสิก
๓. **สัญญาขันธ์**	เป็นนามธรรมเจตสิก	นามธรรมเจตสิก
๔. **สังขารขันธ์**	เป็นนามธรรมเจตสิก	นามธรรมเจตสิก
๕. **วิญญาณขันธ์**	เป็นนามธรรมเจตสิก	นามธรรมจิต ๑

เมื่อรวมนามธรรมเจตสิก ๓ กับนามธรรมจิต ๑ เป็นนามธรรมขันธ์ ๔ รูปขันธ์ ๑ เป็นรูปธรรมย่อขันธ์ ๕ ได้แก่ รูปธรรมนามธรรมนั่นเอง

ภูมิที่ ๒ อายตนะ ๑๒ คือ

ภายใน ๖		***ภายนอก ๖***	
๑. จักขายตนะ	ตา	๑. รูปายตนะ	สี
๒. โสตายตนะ	หู	๒. สัททายตนะ	เสียง
๓. ฆานายตนะ	จมูก	๓. คันธายตนะ	กลิ่น
๔. ชิวหายตนะ	ลิ้น	๔. รสายตนะ	รส
๕. กายายตนะ	กาย	๕. โผฏฐัพพายตนะ	เครื่องสัมผัสกาย
๖. มนายตนะ	ใจ	๖. ธรรมมายตนะ	อารมณ์ทางใจ

อายตนะ ๑๒ เป็นรูปธรรมนามธรรม

ตากับสี	เป็นรูปธรรม	เห็น	เป็นนามธรรม
หูกับเสียง	เป็นรูปธรรม	ได้ยิน	เป็นนามธรรม
จมูกกับกลิ่น	เป็นรูปธรรม	รู้กลิ่น	เป็นนามธรรม
ลิ้นกับรส	เป็นรูปธรรม	รู้รส	เป็นนามธรรม
อิริยาบถกับหัวใจ	เป็นรูปธรรม	ผู้สั่งหรือผู้รู้	เป็นนามธรรม

ภูมิที่ ๓ ธาตุ ๑๘

แบ่งออกเป็น ๓ ประเภทด้วยกัน คือ

๑. ธาตุรับ

(๑.)	**จักขุธาตุ**	ตา	เป็นรูป
(๒.)	**โสตธาตุ**	หู	เป็นรูป
(๓.)	**ฆานธาตุ**	จมูก	เป็นรูป
(๔.)	**ชิวหาธาตุ**	ลิ้น	เป็นรูป
(๕.)	**กายธาตุ**	กาย	เป็นรูป
(๖.)	**มโนธาตุ**	ใจ	เป็นนาม

๒. ธาตุกระทบ

(๗.)	**รูปธาต**	สี	เป็นรูป
(๘.)	**สัททธาตุ**	เสียง	เป็นรูป
(๙.)	**คันธธาตุ**	กลิ่น	เป็นรูป
(๑๐.)	**รสธาตุ**	รส	เป็นรูป
(๑๑.)	**โผฏฐัพพธาตุ**	เครื่องสัมผัสกาย	เป็นรูป
(๑๒.)	**ธรรมธาตุ**	อารมณ์ทางใจ	เป็นทั้งรูปทั้งนาม

๓. ธาตุที่รับรู้

(๑๓.)	**จักขุวิญญาณธาตุ**	เห็นสี	เป็นนาม
(๑๔.)	**โสตวิญญาณธาตุ**	ได้ยินเสียง	เป็นนาม
(๑๕.)	**ฆานวิญญาณธาตุ**	รู้กลิ่น	เป็นนาม
(๑๖.)	**ชิวหาวิญญาณธาตุ**	รู้รส	เป็นนาม
(๑๗.)	**กายวิญญาณธาตุ**	รู้สึกสัมผัสทางกาย	เป็นนาม
(๑๘.)	**มโนวิญญาณธาตุ**	รู้สึกนึกคิด	เป็นนาม

ธาตุที่เป็นรูปโดยเฉพาะมี ๑๐ ธาตุ ที่เป็นนามโดยเฉพาะมี ๗ ที่เป็นได้ทั้งรูปทั้งนามมี ๑ เมื่อรวมธาตุทั้ง ๑๘ แล้ว ก็ได้แก่ รูปธาตุ กับนามธาตุ หรือรูปธรรมนามธรรมนั่นเอง

ภูมิที่ ๔ อินทรีย์ ความเป็นใหญ่

มี ๒๒ คือ

๑. จักขุนทรีย์	ตา	รูป
๒. โสตินทรีย์	หู	รูป
๓. ฆานินทรีย์	จมูก	รูป
๔. ชิวหินทรีย์	ลิ้น	รูป
๕. กายินทรีย์	กาย	รูป
๖. อิตถินทรีย์	หญิง	รูป
๗. ปุริสินทรีย์	ชาย	รูป
๘. ชีวิตินทรีย์	ชีวิต	ทั้งรูปทั้งนาม
๙. มนินทรีย์	ใจ	นาม
๑๐. สุขินทรีย์	สุข	นาม
๑๑. ทุกขินทรีย์	ทุกข์	นาม
๑๒. โสมนัสสินทรีย์	ดีใจ	นาม
๑๓. โทมนัสสินทรีย์	เสียใจ	นาม
๑๔. อุเบกขินทรีย์	เฉยๆ	นาม
๑๕. ลัทธินทรีย์	ความเชื่อ	นาม
๑๖. วิริยินทรีย์	ความเพียร	นาม
๑๗. สตินทรีย์	ระลึกได้	นาม
๑๘. สมาธินทรีย์	สมาธิ	นาม
๑๙. ปัญญินทรีย์	ความรู้	นาม
๒๐. อนัญญาตัญญัสสามีตินทรีย์	รู้สิ่งที่ยังไม่เคยรู้	นาม
๒๑. อัญญินทรีย์	รู้สิ่งที่รู้แล้ว	นาม
๒๒. อัญญาตาวิญทรีย์	รู้จบแล้ว	นาม

อินทรีย์ทั้ง ๒๒ นี้ จัดเป็นรูปธรรม ๗ จัดเป็นนามธรรม ๑๔ เป็นได้ทั้งรูปธรรมนามธรรม ๑ รูปธรรมนามธรรมนี้แหละที่มาเป็นอารมณ์ของวิปัสสนา เพราะเป็นธรรมที่ยืนให้พิสูจน์อยู่ทุกขณะ

ภูมิที่ ๕ อริยสัจ ๔

๑. **ทุกขสัจจะ** องค์ธรรมได้แก่ รูป ๒๘ จิต ๘๑ เจตสิก ๕๑ คือ รูปนาม เว้นโลภ ๑ ทุกข์จริง ๆ

๒. **สมุทัยสัจจะ** องค์ธรรมได้แก่ โลภะ เจตสิก ๑ เหตุให้เกิดทุกข์จริง ๆ

๓. **นิโรธสัจจะ** องค์ธรรมได้แก่ นิพพานดับทุกข์จริง ๆ

๔. **มัคคสัจจะ** องค์ธรรมได้แก่ มรรค ๗ ได้ถึงความดับทุกข์จริง ๆ

พระโยคาวจร ที่ต้องการรู้ธรรมทั้ง ๔ ประการนี้ตามความเป็นจริง ต้องทำหน้าที่ รู้ทุกข์ ละสมุทัย ทำนิโรธให้แจ้ง และเจริญมรรคจนกว่าจะถึงที่สุด

ภูมิที่ ๖ ปฏิจจสมุปบาท ๑๒

๑. **อวิชชา** โมหะนาม

๒. **สังขาร** นามได้แก่ สังขาร ๓ หรือสังขาร ๖ องค์ ธรรมปรมัตถ์ ได้แก่ เจตนา ๒๙ ในอกุศล ๑๒ มหากุศล ๘ มหัคคะตะกุศล ๙

๓. **วิญญาณจิต**		นาม
๔. **นามรูป**		ขันธ์ ๕ ได้แก่ นามและรูป
๕. **สฬายตนะ อายตนะ ๖**		เป็นรูปธรรมนามธรรม
๖. **ผัสสะ**	ผัสสะเจตสิก	นาม
๗. **เวทนา**	เวทนาเจตสิก	นาม
๘. **ตัณหา**	โลภะเจตสิก	นาม
๙. **อุปทาน**	โลภะเจตสิก	นาม
๑๐. **ภพ**	เจตนาเจตสิก	นาม
๑๑. **ชาติ**	วิปาตปฏิสนธิ	รูปนาม (เกิด)
๑๒. **ชรามรณะ**	อาการของรูปนาม	(แก่ตาย)

ปฏิจจสมุปบาท ย่อมเป็นปัจจัยซึ่งกันและกัน

วิธีตั้งสติกำหนดปัจจุบันธรรมของรูปนาม

๑. **ทางตา** ขณะเห็นตั้งสติไว้ที่ตา กำหนดว่า สีเป็นรูป เห็นเป็นนาม

๒. **ทางหู** ขณะได้ยินเสียงตั้งสติไว้ที่หู กำหนดว่า เสียงเป็นรูป ได้ยินเป็นนาม

๓. **ทางจมูก** ขณะรู้กลิ่นตั้งสติไว้ที่จมูก กำหนดว่า กลิ่นเป็นรูป รู้เป็นนาม

๔. **ทางลิ้น** ขณะรู้รสตั้งสติไว้ที่ลิ้น กำหนดว่า รสเป็นรูป รู้เป็นนาม

๕. **ทางกาย** ขณะที่รู้สึกสัมผัสเย็นร้อน อ่อนแข็ง ตั้งสติไว้ที่กาย กำหนดว่า เย็นเป็นรูป รู้เป็นนาม ร้อนเป็นรูป รู้เป็นนาม อ่อนเป็นรูป รู้เป็นนาม แข็งเป็นรูป รู้เป็นนาม

๖. **ทางใจ** ขณะนึกคิดตั้งสติไว้ที่ใจ กำหนดว่า หัวใจเป็นรูป นึกคิดเป็นนาม ยืนเป็นรูป รู้เป็นนาม ก้าวเป็นรูป รู้เป็นนาม นั่งเป็นรูป รู้เป็นนาม เคลื่อนเป็นรูป รู้เป็นนาม ปวดเป็นนาม หัวใจเป็นรูป เสียดเป็นนาม หัวใจเป็นรูป ความดีใจเสียใจหรือทุกข์ใจ ด้วยประการต่างๆ เหล่านี้ เป็นเพราะเวทนาขันธ์ และโทสะจิต ซึ่งเป็นนามธรรมทั้งนั้น จึงเป็นนามธรรม

หมายเหตุ :

การกำหนดนั้นต้องกำหนดให้เป็นอารมณ์เดียว อย่าให้เป็นอารมณ์คู่ จึงจะสามารถรู้แจ้งในสภาวธรรมที่เป็นปัจจุบันธรรมได้ คือต้องการรู้แจ้งรูปนามตรงที่กำหนดอยู่ว่ารูปนามตรงนั้นเอง ไม่ใช่ไปรู้รูปนามที่ไหน ตัวอย่าง ก้าวเป็นรูป รู้เป็นนาม ก็พิจารณาก้าวเป็นรูปนั้น สภาวะขณะกำลังก้าวเป็นอย่างไร รู้เป็นนาม ขณะกำลังก้าวไปนั้นมีความรู้ พร้อมอยู่ด้วยให้ดูสภาวะความรู้ที่เกิดขึ้นแล้วดับไป เมื่อพิจารณาตรงที่ปัจจุบันนี้ ทำบ่อยๆเข้าก็จะรู้แจ้งแทงตลอดในสภาวธรรมได้เด่นชัดมากขึ้น ย่อมตรงต่อคำที่พระองค์ตรัสไว้ตอนหนึ่งว่า สิ่งใดมีความเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นทั้งหมดย่อมดับไปเป็นธรรมดา ไม่ว่าอารมณ์ ทางตา ทางหู ทางจมูก ทางลิ้น ทางกาย ทางใจ

บำเพ็ญเพียรประกอบให้ศีล สมาธิ ปัญญา แก่กล้าก็จะสามารถทำลาย ความโลภ ความโกรธ ความหลง คือ ความไม่รู้ เป็นต้น ให้ออกไปจากขันธสันดาน ด้วยความไม่ประมาท ทำลายสตินทรีย์ ไม่ให้หวั่นไหว จนไม่เผลออยู่ทุกเมื่อใน ที่ทุกสถาน ก็จะพ้นจากอกุศลธรรมเหล่านี้ได้

อินทรีย์ ๕

๑. **สัทธินทรีย์**	ความเชื่อ	ศรัทธาเจตสิก
๒. **วิริยินทรีย์**	ความเพียร	วิริยะเจตสิก
๓. **สตินทรีย์**	ความระลึกได้	สติเจตสิก
๔. **สมาธินทรีย์**	ความตั้งใจมั่น	สมาธิเจตสิก
๕. **ปัญญินทรีย์**	ความรอบรู้	ปัญญาเจตสิก

ต้องพยายามทำความเพียร ให้อินทรีย์เหล่านี้แก่กล้าเสมอกัน วิปัสสนาจึงจะเจริญได้ และทั้ง ๕ นี้แหละเป็นพละ หมายความว่าเป็นกำลังกันและกันให้วิปัสสนาเจริญขึ้น สติระลึกได้ เฉพาะรูปธรรมนามธรรม ให้เป็นไปติดต่อไม่เลยไปถึงบัญญัติ รู้เฉพาะรูปธรรมนามธรรมล้วน ๆ ในทางตา ทางหู ทางจมูก ทางลิ้น ทางกายและทางใจ ของรูปนามที่เกิดขึ้น และดับไปพร้อม ๆ กันในทุกขณะจนมีญาณแก่กล้า จนพ้นจากนิวรณ์และนิมิตเป็นต้นทั้งปวงแล้วโดยสมบูรณ์ เรียกว่า **พละวิปัสสนา** เห็นแจ้งในรูปนาม และรู้เกิดดับพร้อมกันเสมอ เช่นนี้ต้องระวังอันตรายของวิปัสสนา ที่เรียกว่า **วิปัสสนูปกิเลส** ด้วยดังภาษิตแสดงว่า

โอภาโส ปิติ ปสฺสทฺธิ อาธิโมกโข จ ปคฺคาโห สุขํ ญาณุปปฏฐานํ อเบกฺ ขาจ นิกกนฺกิจ คือ

โอภาส ๑ ปิติ ๑ ปัสสัทธิ ๑ อธิโมกข์ ๑ ปัคคะหะ ๑ สุข ๑ ญาณ ๑ อุปัฏฐาน ๑ นิกกันติ ๑ (เป็นอันตรายของวิปัสสนา)

โอภาส	แสงสว่างเกิดขึ้นมีความชอบใจติดใจ
ปิติ	ความอิ่มใจเกินไป
ปัสสัทธิ	ความสงบกายสงบใจเกินไป
อธิโมกข์	ความน้อมใจเชื่อเกินไป
ปัคคาหะ	ความเพียรเกินไป

สุข	ความสุขเกินไป
ญาณ	ความรู้เกินไปหรือวิพากษ์วิจารณ์
อุปัฏฐาน	ความมีสติเด่นชัดเกินไป
อุเบกขา	ความวางเฉยเกินไป

ทั้ง ๙ นั้น จนไม่รู้สภาวธรรมที่เกิดดับจึงเป็นวิปัสสนูปกิเลสถ้าไม่มีความชอบใจติดใจ คือให้สติระลึกรู้ทันความเกิดดับตามความเป็นจริงเช่นนี้ แสดงให้เห็นว่าตอนนี้วิปัสสนาได้เจริญแล้ว เพราะเอาสภาวธรรมเป็นอารมณ์และพิจารณาสภาวธรรมที่เกิดดับตามความเป็นจริง

ข้อที่ควรรู้

อะไรเป็นทางเดินของสติ	รูปนาม สภาวธรรม (ปัจจุบันนารมณ์) เป็นทางเดินของสติ
อะไรเรียกวิปัสสนา	ความรู้แจ้งตามความเป็นจริง เรียก วิปัสสนา
อะไรเป็นตัววิปัสสนา	คือ ปัญญาเป็นตัวของวิปัสสนา
ใครเป็นผู้เจริญวิปัสสนา	สติเป็นผู้เจริญวิปัสสนา สติเอารูปนามเป็นอารมณ์ เอารูปนามเป็นทางเดิน เสมือนคนเดินทางต้องอาศัยทาง ฉะนั้น
ลักษณะของนิพพาน	คือ สงบ
รสของนิพพาน	คือ ไม่เคลื่อน
เครื่องปรากฏของนิพพาน	คือ ไม่มีนิมิต

อานิสงส์ของวิปัสสนา

บรรดาผลประโยชน์ทั้งหลาย ไม่มีอะไรจะเทียมเท่าวิปัสสนาเป็นประทีปที่สว่างแจ่มแจ้งเจิดจ้าอยู่ในจิตใจของชาวพุทธ ผู้กระทำพระวิปัสสนากัมมัฏฐานมองเห็นสรรพสิ่งได้ทะลุ ปรุโปร่งในรูปนามของตนเองและของผู้อื่น ทราบชัดใจจิตทางตา จิตทางหู จิตทางจมูก จิตทางลิ้น จิตทางกาย จิตทางมโน รู้แจ้งแทงตลอดในจิตของสัตว์ในอบายภูมิ จิตเปรต จิตอสุรกาย จิตสัตว์นรกและจิตสัตว์เดรัจฉานทราบถึงจิตของมนุษย์และจิตของเทวดา ตลอดจนถึงจิตของพรหม ทราบชัดถึงจิตที่เป็นกุศล เป็นบุญและจิตที่เป็นอกุศล เป็นบาปตลอดถึงจิตที่เป็นอัพยากฤตไม่เป็นบุญเป็นบาป ขณะใดจิตอยากรู้ได้เกิดขึ้นก็รู้ทัน จิตโกรธเกิดขึ้นก็รู้ทัน จิตหลงเกิดขึ้นก็รู้ทัน จิตที่เป็นผลของบุญเกิดขึ้นก็รู้ จิตที่เป็นผลของบาปเกิดขึ้นก็รู้ จิตที่กุศลเกิดขึ้นก็ทราบ จิตที่เป็นผลของกุศลเกิดขึ้นก็รู้ทราบชัดเมื่อทราบในจิตจนเป็นจิตตานุปัสสนา เห็นการเกิดขึ้นและดับไปของจิตจนสิ้นเหตุสิ้นปัจจัยของกุศลจิตไม่เกิดอีก ไม่เดือดร้อนเพราะจิตบาปอีกจึงเป็นบรมสุขในโลกนี้ และโลกหน้าตราบจนกระทั่งพ้นจากโลก

ทาง ๗ สาย : กระจกส่องปัจจุบัน

คนเรามีความอยากรู้อยู่สองอย่าง คืออยากรู้อดีตและอนาคตของตนว่าเคยเป็นมาและจะเป็นอย่างไร โดยมักลืมอยากรู้ ปัจจุบันว่าเป็นอยู่อย่างไร

คนเรามักจะเป็นเช่นนี้แหละ คือ สนใจในสิ่งรองที่ไม่ค่อยสำคัญ และมักลืมในสิ่งหลักที่มีความสำคัญ

อดีตและอนาคตเป็นผลพวงของปัจจุบัน ปัจจุบันเป็นเช่นไร อดีตและอนาคตก็มักจะเป็นเช่นนั้น ปัจจุบันดี อดีตดีและอนาคตก็ย่อมดี ปัจจุบันไม่ดี อดีตและอนาคตก็ย่อมไม่ดี แม้จะใช้ปัจจัยปรุงแต่งอย่างไร ก็ไม่สามารถ

ลบล้างความดีความชั่วของใคร ๆ ได้ ความดีความชั่วเป็นเรื่องของทางใคร ทางมันทางที่จะต้องเลือกเดินในปัจจุบันไม่ใช่เนื่องเพราะในอดีต หรือคอยรอในอนาคตจงดูปัจจุบันให้เห็น ก็จะเห็นตลอดทั้งอดีตและอนาคต

จงดูเถิดว่าในปัจจุบัน - ขณะนี้ เรากำลังเดินอยู่ทางสายไหนในจำนวน ๗ สาย

สายที่ ๑ ทางไปนรก ได้แก่ โทสะ คือความโกรธ
สายที่ ๒ ทางไปเปรตและอสุรกาย ได้แก่ โลภะ คือ ความโลภ
สายที่ ๓ ทางไปสัตว์เดรัจฉาน ได้แก่ โมหะ คือ ความหลง
สายที่ ๔ ทางไปมนุษย์ ได้แก่ ศีล ๕ และกุศลกรรมบถ ๑๐
สายที่ ๕ ทางไปสวรรค์ ได้แก่ มหากุศล ๘
สายที่ ๖ ทางไปพรหมโลก ได้แก่ การเจริญสมถกัมมัฏฐาน
สายที่ ๗ ทางไปนิพพาน ได้แก่ การเจริญวิปัสสนากัมมัฏฐาน

ขอขยายความ ทางสายที่ ๔ และทางสายที่ ๕ ที่คนเราอยากไปกันมากที่สุดทางไปมนุษย์ ได้แก่ ศีล ๕ และกุศลกรรมบถ ๑๐ ทั้งสองอย่างเป็นเรื่องง่ายๆ และรู้กันอยู่แล้วทั่วๆ ไป ถึงจะง่ายหรือรู้แล้วอย่างไร ก็จำเป็นต้องตอกย้ำกันอยู่บ่อยๆ จึงจะหยั่งรากฝังลึกลงได้

ศีล ๕ คือ ความประพฤติชอบทางกาย และวาจา หรือการควบคุมตน ให้ตั้งอยู่ในความไม่เบียดเบียนผู้อื่น มีอยู่ ๕ ข้อ

กุศลกรรมบถ ๑๐ คือ ทางแห่งกุศลกรรมหรือทางทำความดีมีอยู่ ๑๐ ข้อ (ทางกาย ๓, ทางวาจา ๔, และทางใจ ๓)

ทั้งศีล ๕ และกุศลกรรมบถ ๑๐ มีส่วนหนึ่งเหมือนกันอยู่หลายข้อเมื่อนำหลักธรรมทั้งสองรวมกันเข้าแล้ว กลายเป็นหัวข้อธรรมใหม่ว่า **"๑๑ ไม่ - ให้มรรคผล" หรือ "๑๑ ไม่ - ให้ทางดี"** ดังต่อไปนี้

๑. ไม่ปลงชีวิต

๒. ไม่ลักทรัพย์

๓. ไม่ประพฤติผิดในกาม

๔. ไม่พูดเท็จ

๕. ไม่พูดส่อเสียด

๖. ไม่พูดคำหยาบ

๗. ไม่พูดเพ้อเจ้อ

๘. ไม่คิดเพ่งเล็งอยากได้ของเขา

๙. ไม่คิดทำร้ายผู้อื่น

๑๐. ไม่เห็นผิดจากคลองธรรม

๑๑. ไม่เสพสุราเมรัย

(ข้อ ๑-๔ และข้อ ๑๑ คือ ศีล ๕ ข้อ ๑-๑๐ คือ กุศลกรรมบถ ๑๐)

ทั้งนี้เพื่อให้จดจำง่าย และนำไปปฏิบัติให้เจริญยิ่ง ๆ ขึ้นไป - นั้นแล

ทางสาย ๔ เป็นอย่างนี้ การที่เราเกิดมาเป็นคนหรือมนุษย์นับว่าเป็นผู้ที่โชคดีในอดีตเป็นผู้ถึงพร้อมด้วยศีล ๕ และกุศลกรรมบถ ๑๐ มาแล้ว

ในปัจจุบันเราถึงพร้อมด้วยศีล ๕ และกุศลกรรมบถ ๑๐ หรือยัง !

ถ้าถึงพร้อมก็เสมอตัว มีโอกาสเจริญก้าวหน้า สู่ทางสายที่ ๕, ๖, ๗ ต่อไป ถ้าไม่ถึงพร้อมก็ขาดทุนมีโอกาสถอยหลังตกต่ำลงไปสู่ทางสายที่ ๓, ๒, ๑ ได้เช่นกัน

ทาง ๗ สายนั้น เราทุกคนที่เกิดมาล้วนมีโอกาสดีอยู่ทางสาย ๔ ด้วยกันทุกคน จะถือเป็นผลดีอันเป็นผลพวงจากอดีตก็ได้ และด้วยวิถีชีวิตและการกระทำ (กรรม) ของแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ ย่อมส่งผลให้บุคคลเป็นไปใน ๓ ลักษณะ คือ

๑. ถอยหลังจากทางสาย ๔ ลงไปยังทางสาย ๓, ๒, ๑

๒. อยู่กับที่ คือ ไม่ถอยหลังและไม่เดินหน้า ยังอยู่สายที่ ๔ เหมือนเดิม

๓. เดินหน้าจากสายที่ ๔ ขึ้นไปยังสายที่ ๕, ๖, ๗

มนุษย์เราส่วนมาก พากันไปหลงอยู่ทางสายที่ ๓, ๒, ๑ กันมากมาย และพากันไปถูกอยู่ในทางสายที่ ๕, ๖, ๗ กันน้อยนัก ยิ่งสายที่ ๗ ทางไปนิพพานด้วยแล้ว มีน้อยที่สุดและหายากที่สุด แทบจะไม่มี

ที่บอกว่าเราเป็นมนุษย์ บางทีก็ใช่ (ถ้าถึงพร้อมด้วยศีล ๕ และกุศลกรรมบถ ๑๐) บางทีก็ไม่ใช่ อาจจะเป็นอย่างอื่นไปก็ได้ (ในทางสายต่าง ๆ)

ถึงตอนนี้ ทางสาย ๗ สาย ก็พอจะเป็นกระจกเงาส่องตัวเราได้ว่า - ปัจจุบันเราเป็นอยู่อย่างไร เรากำลังทำอะไรอยู่ เรากำลังจะเดินไปในทางสายไหน

น่าโทมนัส น่าโสมนัส หรือเปล่า?

จงเลือกทางเดินเองเถิด ไม่มีใครเดินแทนได้ ผู้ปรารถนาดีก็เพียงชี้แนะทาง (นั่นดีนั่นไม่ดี) ให้เท่านั้น

อย่ามัวโหยให้พิจารณาดูอีกทีถึงอดีตที่ผ่านมาแล้ว อย่ามัวรำพึงถึงอนาคตที่ยังมาไม่ถึง จงตอกย้ำทำปัจจุบันให้ดีที่สุด อดีตและอนาคตก็จะดีไปเอง

ใคร ๆ ก็ปรารถนาผลไม้สุก เพราะอร่อยกว่าผลไม้ดิบ แต่ถ้าปราศจากผลไม้ดิบผลไม้สุกก็มีไม่ได้ ถึงจะภาวนาอ้อนวอนให้มี ให้เป็นอย่างไร ก็เปล่าประโยชน์ หรืออาจจะมีจะเป็นได้ก็เพียงผลไม้สุกมายาเท่านั้น

เรื่องทางธรรมไม่ได้ต่างไปจากธรรมชาติเลย เมื่อมีเหตุมีปัจจัยก็ย่อมมีผล ผลเกิดจากเหตุหรือเหตุทำให้เกิดผล ไม่อยากให้มีผลก็อย่าไปสร้างเหตุ ดับเหตุก็ดับผล

"กมฺมุนา วตฺตติ โลโก - สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม"

"อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ - ตนแลเป็นที่พึ่งแห่งตน"

พุทธวัจนะสองบทนี้พระพุทธองค์ทรงชี้ทางสว่างแจ้งให้แล้ว รีบพากันเดินเถิดเวลาเหลือน้อยเข้ามาทุกที อย่ามัวเสียเวลาให้โง่กันอยู่เลย.

คนเราเกิดมามีความแตกต่างกัน ตามหลักของพระพุทธศาสนา

ขอนำคำตอบของพระพุทธองค์ ได้ตรัสตอบสุภมาณพโดยทรงขยายความกฎแห่งกรรมไว้ในจุฬากัมมวิภัง คสูตร ค่อนข้างยาวแต่ในที่นี้ขอกล่าวเพียงโดยย่อเท่านั้น

สุภมาณพ ได้กราบนมัสการเรียนถามพระพุทธองค์ว่า

๑. ทำไมคนบางคนเกิดมาอายุสั้น บางคนอายุยืน ? พระพุทธองค์ทรงตรัสตอบว่า การที่คนเราเกิดมาอายุสั้น ก็เพราะเมื่อชาติปางก่อน เป็นคนที่ชอบฆ่าสัตว์ตัดชีวิตไม่มีศีล ๕ ด้วยอำนาจของการฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ทำให้เขาไปตกนรกหมกไหม้เสวยทุกข์อยู่ เมื่อหมดกรรมนั้นแล้วก็เกิดมา เป็นมนุษย์เศษกรรมที่ยังเหลืออยู่ทำให้เขาอายุสั้นเพราะเขาเคยฆ่าสัตว์ตัดชีวิตมาก่อน

ส่วนคนที่เกิดมาอายุยืน ก็เพราะชาติก่อนโน้นเขาเป็นคนมีศีลมีธรรม เมื่อเขาตายไปจากมนุษย์โลก เขาก็ไปเกิดในที่ดีมีความสุข เช่น ไปเกิดในสวรรค์ เมื่อพ้นจากภูมินั้นแล้ว ก็มาเกิดเป็นมนุษย์ บุญของเขายังหนุนอยู่ ทำให้เขามีอายุยืน

๒. ทำไมคนบางคนมีโรคภัยไข้เจ็บมาก บางคนไม่มีโรคภัยไข้เจ็บ ? พระพุทธองค์ทรงตรัสตอบว่า การที่บางคนเกิดมามีโรคภัยไข้เจ็บมาก ก็เพราะเมื่อชาติก่อนนั้น เขาเป็นคนชอบเบียดเบียนสัตว์ ทรมานสัตว์ กักขังสัตว์ คือชอบทำร้ายคนอื่น สัตว์อื่นให้เดือดร้อน ให้ทรมาน ให้เจ็บให้ป่วย เมื่อเขาตายไปก็ตกนรก เมื่อพ้นจากนรกแล้วกลับมาเกิดเป็นมนุษย์เศษ กรรมนั้นยังมีอยู่ทำให้เขาเจ็บไข้ได้ป่วย ไม่ค่อยมีความสุข

ส่วนคนที่เกิดมาไม่ค่อยมีโรคภัยไข้เจ็บ หรือไม่มี ก็เพราะชาติก่อนนั้นเขาเป็นคนมีความเมตตากรุณาต่อสัตว์ ไม่เบียดเบียนสัตว์ เอ็นดูสัตว์ทั้งหลาย มนุษย์ทั้งหลาย มีศีลมีธรรม เมื่อเขาตายไปก็ไปเกิดในที่ดีมีความสุข เช่นเกิดในสวรรค์ เมื่อเขาเกิดมาเป็นมนุษย์ เขาจึงมีสุขภาพดี ไม่มีโรคภัยไข้เจ็บ

๓. ทำไมบางคนรูปไม่สวยผิวพรรณทราม แต่บางคนเกิดมามี รูปสวยผิวพรรณดี ? พระพุทธองค์ทรงตรัสตอบว่า การที่เกิดมารูปไม่สวย ผิวพรรณทราม ก็เพราะคนบางคนขี้โกรธ มีความโกรธเป็นเจ้าเรือน เมื่อตายไปแล้วก็ไปเกิดในสถานที่ทุกข์ยากลำบากเมื่อหมดกรรมนั้นแล้วก็เกิดมา เป็นมนุษย์เป็นคนหน้าตาไม่สวยไม่งาม เป็นคนขี้ริ้วขี้เหร่ เพราะชาติปางก่อนเป็นคนขี้โกรธ

ส่วนคนที่เกิดมารูปสวย เพราะชาติก่อนเป็นคนมีเมตตากรุณาไม่ขี้โกรธ เมื่อเขาไปเกิดในสวรรค์แล้วกลับมาเป็นมนุษย์เขาจึงมีหน้าตาสวยงาม รูปหล่อ รูปสวย เพราะความเมตตากรุณา เป็นคนไม่ขี้โกรธ

๔. ทำไมบางคนมีศักดิ์ต่ำ หรือไม่มียศถาบรรดาศักดิ์ แต่บางคนเกิดมามีศักดิ์สูง คือ มียศตำแหน่งสูง ? พระพุทธองค์ทรงตรัสตอบว่า การที่คนบางคนเกิดมามีวาสนาน้อย ไม่มียศตำแหน่งกับเขา เป็นคนต้อยต่ำเพราะเมื่อชาติก่อนเขาเป็นคนอิจฉาริษยาคนอื่น เมื่อคนอื่นเขาได้ดีกว่า ทนอยู่ไม่ได้ อิจฉาเขา ริษยาเขา กลั่นแกล้งเขา เมื่อเห็นเขาด้อยกว่าตนก็เกิดความยินดี เมื่อเกิดมาในชาติปัจจุบันจึงเป็นคนมีศักดิ์ต่ำ ไม่ค่อยมียศ ตำแหน่ง ถ้ามียศตำแหน่งก็มักจะอยู่ในยศในตำแหน่งต่ำเสมอ เพราะอิจฉา ริษยาคนอื่นเขา

ส่วนคนที่เกิดมามียศตำแหน่งสูง เพราะเมื่อชาติก่อนนั้นไม่อิจฉาริษยาคนอื่นเขา ใครได้ดีก็พลอยยินดีกับเขา

๕. ทำไมคนบางคนยากจน บางคนร่ำรวย ? พระพุทธองค์ทรงตรัสตอบว่า เพราะเมื่อชาติปางก่อนเขาเป็นคนตระหนี่ถี่เหนียว ไม่รู้จักการบริจาคทาน จึงเกิดมาเป็นคนยากจนทุกข์ยากลำบาก

ส่วนคนที่เกิดมาร่ำรวย ได้พ่อแม่รวย เกิดมาในตระกูลที่ร่ำรวย ก็เพราะชาติปางก่อนนั้นเขาเป็นคนบริจาคทาน ยินดีในการบริจาค ไม่ตระหนี่ถี่เหนียว

๖. ทำไมคนบางคนเกิดมาในสกุลต่ำ บางคนเกิดมาในสกุลสูง ? พระพุทธองค์ทรงตรัสตอบว่า เพราะชาติก่อนคนประเภทนี้ เป็นคนไม่อ่อนน้อมถ่อมตนต่อผู้ใหญ่ ผู้สูงอายุ เป็นคนแข็งกระด้างหยาบคาย เมื่อเขาตายไปก็เกิดในสถานที่ลำบาก เช่น นรก เป็นต้น เมื่อกลับมาเกิดเป็น มนุษย์แล้ว จึงมาเกิดในสกุลต่ำ เช่น ในสกุลจัณฑาล หรือเป็นพวกชาวประมง เป็นคนที่แร้นแค้นลำบากเดือดร้อน

ส่วนคนที่เกิดมาในสกุลสูงนั้น เพราะเขาเป็นคนอ่อนน้อมถ่อมตนต่อผู้ใหญ่ ต่อสมณชีพราหมณ์ ต่อผู้ประพฤติดีปฏิบัติชอบ เมื่อตายไป ก็ไปเกิดในที่ดี มีสวรรค์เป็นต้น เมื่อกลับมาเกิดเป็นมนุษย์อีก ก็เป็นคนเกิดในสกุลสูง เช่น สกุลกษัตริย์ สกุลเศรษฐี หรือสกุลเจ้านาย เป็นต้น

๗. ทำไมคนบางคนเกิดมาโง่ บางคนเกิดมาฉลาด? พระพุทธองค์ทรงตรัสตอบว่า การที่คนเราเกิดมาโง่ เพราะเมื่อชาติปางก่อนนั้นเป็นคนไม่เข้าไปไต่ถามหาความรู้ต่อสมณชีพราหมณ์ ต่อผู้ประพฤติดี ต่อผู้รู้ คุณธรรมนักปราชญ์ราชบัณฑิต จึงเป็นคนโง่ชาติปัจจุบันจึงเกิดมาเป็นอย่างนั้น ส่วนคนที่เกิดมาเฉลียวฉลาด เพราะชาติปางก่อนเขาเข้าไปไต่ถามหาความรู้ต่อสมณชีพราหมณ์ ผู้ประพฤติดี ปฏิบัติชอบผู้รู้คุณธรรม ถามถึงบาปบุญคุณโทษเขาจึงเกิดมามีปัญญา

จากเรื่องนี้จะชี้ให้เห็นว่า คนเราแต่ละคนที่เกิดมาไม่เหมือนกันนี้ เพราะกรรมเป็นตัวบันดาล ไม่ใช่พระเจ้าบันดาล ไม่ใช่อำนาจดวงดาว แต่บางคนบอกว่าเพราะดวงไม่ดี กลับไปเชื่อดวง แท้ที่จริงกรรมที่เราทำไว้เองในอดีตต่างหากมันดลบันดาล แล้วเราจะแก้กรรมที่ไม่ดีเหล่านี้อย่างไร คำตอบก็คือทำกรรมดีไว้ให้มากๆ ในที่สุดกรรมที่ไม่ดีทั้งหมดก็จะจางแล้ว ก็หายไป ในที่สุดก็จะพบกับความสุข

ข้อเตือนใจสำหรับชาวพุทธ

ท่านทั้งหลาย การที่เราเกิดมาเป็นมนุษย์นี้มิได้มาตัวเปล่า ต่างมีบุญบาปที่ทำไว้ในอดีตติดมาทุกคน ต่างกันแต่มากบ้างน้อยบ้าง ไม่ช้าเราก็ตาย อย่ามาแบกเอาบาปเพิ่มไปอีกเลย ลาภสักการะอันหมุนได้เป็นเงินนั้น เป็นสมบัตินอกกาย ตายแล้วเอาไปไม่ได้ มันเป็นของใช้สอยประจำโลก เราตายแล้วตกเป็นของคนอื่นเขาได้อาศัยใช้สอยต่อไป ใครว่าจะเป็นของใครไม่ได้ทั้งนั้น โลกมนุษย์เป็นเพียงโลกที่คอยรองรับผลบุญผลบาปเท่านั้น เราได้มาเกิดอยู่ในโลกอันเป็นแหล่งกลางเช่นนี้แล้ว นับว่าเราโชคดีได้มีโอกาสเพิ่มบุญผ่อนบาปให้เบาลง ให้เบาบางกว่าที่เราแบกมาจากอดีตนั้น เถิด อย่าได้เติมบาปเข้าไปอีกเลย ไหนๆ เราก็ต้องตายแน่ อย่ามาหอบเอาบาปเพิ่มเข้าไปอีก ขอท่านทั้งหลายจงพึงสังวร อย่าได้มีความประมาท และกระทำตามในปรารถนาในทางที่เลวร้ายกันมากนัก ถ้าหากเป็นเช่นนั้น ก็มีแต่ขาดทุน เพราะวัน เวลา ระยะทางของชีวิตไม่มีการหยุดนิ่ง มันสั้นลง ทุกขณะจิต จงรีบทำความดี ทำบุญทำกุศล ทำจิตใจให้บริสุทธิ์สะอาดกันเอาไว้จะได้เป็นกำไรแห่งชีวิตของตัวเจ้าของเอง**

เตือนสติผู้ปฏิบัติธรรม

ผู้ปฏิบัติธรรมที่ได้ผ่านการปฏิบัติไปพอสมควรแก่วาสนาบารมีของตน ๆ แล้วควรประพฤติปฏิบัติตนต่อไปอย่างไรบ้าง ? ขอถือโอกาสเตือนสติไว้ย่อๆ ดังต่อไปนี้คือ

๑. ห้ามไม่ให้อวดกัน

การอวดกันนั้น ถ้าเป็นพระ สมเด็จพระ ผู้มีพระภาคเจ้าทรงวางหลักสิกขาบทวินัยไว้แล้วว่า ถ้าภิกษุอวดอุตริมนุสสธรรม ซึ่งไม่มีในตน ภิกษุนั้นต้องอาบัติปาราชิก คือขาดจากการเป็นพระ ถ้าตนได้จริงถึงจริงพูดอวด ก็ปรับอาบัติปาจิตตีย์ ทั้งนี้มิใช่พระองค์หวงธรรม เพราะว่าธรรมไม่ใช่ของที่จะต้องไปอวดกัน ใครปฏิบัติก็ได้ผลเฉพาะผู้ปฏิบัติเท่านั้น เหมือนกับการรับประทานอาหาร ใครรับประทานผู้นั้นก็อิ่ม จะรับประทานแทนกันและอิ่มแทนกันไม่ได้ การอวดกันจึงถือว่าเป็นภัยอันร้ายแรงต่อพระพุทธศาสนา

๒. ผู้ปฏิบัติธรรมจะถูกคนถาม เป็น ๓ จำพวก คือ

ก. ถามเพื่อคอยจับผิด

การถามเพื่อคอยจับผิดนั้น โดยมากผู้ถามเป็นคนไม่มีศรัทธา ไม่มีความเชื่อ ไม่มีความเลื่อมใส จึงได้ถามเพื่อคอยจับผิด เช่น เราไม่ได้เรียนปริยัติ เขาก็เอาปริยัติมาถาม เมื่อเราตอบไม่ถูกความประสงค์ของผู้ถาม หรือตอบไม่ได้ ก็จะเป็นเหตุให้ผู้ถามนั้นเข้าใจผิด และคอยจับผิด เช่น **ถามว่า ในเวลาปฏิบัตินั้นรู้จักปฏิจจสมุปบาทไหม,** เมื่อเราตอบว่า **ไม่รู้** เขาก็จะพูดว่า การปฏิบัตินี้ไม่ถูก ไม่จริงเป็นต้น บางคนที่มีปริยัติมาก ย่อมจะถามว่าการนั่งเพ่งท้อง พอง ยุบ อยู่เฉย ๆ จะเกิดปัญญาอย่างไร พระพุทธเจ้าท่านทรงพิจารณาบุพเพนิวาสานุสสติญาณ จุตูปปาตญาณ อาสวักขยญาณ ด้วยปัญญา ปัญญาจะเกิด ต้องพิจารณามิใช่หรือ ดังนี้เป็นต้น ถ้าผู้ที่อ่อนปริยัติก็จะยอมจำนน คือ

ตอบไม่ได้ ถ้าผู้มีปริยัติดีปัญหาเช่นนี้เป็นของง่ายที่สุด และจะรู้ถึงเจตนาของผู้ถามได้ดีมากกว่า ผู้ถามนั้นมีน้ำใจอันขุ่นมัวหรือบริสุทธิ์ ผู้ที่ไม่เก่งปริยัติ ก็เป็นธรรมดาอยู่เองที่จะตอบไม่ได้แม้ผู้ถามเป็นปุถุชนผู้ตอบเป็นพระอรหันต์ก็ยังสู้กันไม่ได้ เรื่องนี้เคยมีมาแล้วแต่ครั้งพุทธกาลคือ พระยามิลินทร์เป็นปุถุชนถามพระอรหันต์ ตั้งสองหมื่นองค์ ก็ตอบไม่ได้ จำต้องหนีเข้าป่าไป พระอรหันต์ต้องไปอาราธนา นาคเสนเทพบุตร บนสวรรค์มาเกิดแล้วให้บวช ในพุทธศาสนา ศึกษาเล่าเรียนพระปริยัติจนแตกฉานในพระไตรปิฎก ได้ลงมือเจริญสมถกรรมฐาน และวิปัสสนากรรมฐาน ได้บรรลุมรรค ผล นิพพาน แล้วจึงสามารถโต้ตอบกับพระยามิลินทร์ผู้เป็นปุถุชนได้

ข. ถามเพื่อยั่วกิเลส

การถามเพื่อยั่วกิเลส นั้น เช่น หาอุบายให้ผู้ปฏิบัติโกรธ เพื่อจะได้แสดงกิเลสหยาบออกมาให้เขาเห็น สุดแท้แต่กุสโลบายของผู้นั้น ฉะนั้น นักปฏิบัติต้องเป็นผู้อดทนไม่ใจน้อย ไม่โกรธง่าย ไม่หุนหันพลันแล่นต้องหนักแน่น ไม่หวั่นไหวต่อนินทาสรรเสริญสุขทุกข์

ค. การถามเพื่อเอาอย่าง

การถามเพื่อเอาอย่าง นั้น คือ ผู้นั้นมีศรัทธาอยากจะเข้าปฏิบัติ แต่อยากรู้ก่อนว่าเวลาจะถึง มรรค ผล นิพพาน นั้นจะเป็นอย่างไร ? เพื่อจะได้จำไว้ เวลาตัวเองไปปฏิบัติก็จะได้ผลเร็วขึ้น อันนี้ก็เป็นภัย เพราะการจำ หรือการเรียนแบบนั้น เป็นเพียงความรู้ขั้นสุตมยญาณ กับจินตามยญาณเท่านั้น ยังไม่ใช่ภาวนามยญาณ ภาวนามยญาณนั้น จะฟังจากคนอื่น จำจากคนอื่น เลียนแบบจากคนอื่น ก็ไม่ได้ จะนึกคิดด้นเดาเอาเองก็ไม่ได้ ถ้าเพียงจำแบบของผู้อื่น เรียนแบบของผู้อื่นหรือนึกคิดเอาเองก็เป็น **"วิปัสสนึก"** คือนึกด้นเดาเอาเอง มิใช่วิปัสสนา วิปัสสนาต้องรู้แจ้งเห็นจริงเฉพาะตัวเอง แท้ ๆ ท่านเรียกว่า **"ปจฺจตฺตํ"** รู้เฉพาะตัว คือ ตัวเองต้องกำหนดทันปัจจุบัน เห็นรูปนาม เห็นพระไตรลักษณ์ ได้บรรลุ มรรค ผล นิพพานจึงจะถูกต้อง

๓. พระโสดาบัน ๓ จำพวก คือ

ก. มหาโสดาบัน

มหาโสดาบัน นั้น คือ ผู้นั้นมีศรัทธาจริง ตั้งใจจริงปฏิบัติจริง รู้แจ้งแทงตลอดอริยสัจ ๔ คือ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค จริง ได้ผ่านญาณ ๑๖ ไปจริง ๆ เป็นมหาโสดาบันจริง ๆ

ข. อุลลปนโสดาบัน

อุลลปนโสดาบัน นั้น คือ เป็นโสดาบันปลอม ได้แก่ ตัวไม่ได้บรรลุมรรคผล นิพพานจริง แต่ไปอวดผู้อื่นเพื่อให้เขาเชื่อและเลื่อมใส เมื่อได้โอกาสก็คอยโกหกหลอกลวงผู้อื่น อย่างนี้ เรียกว่าโสดาบันปลอมเพราะตนไม่ได้จริงไม่ถึงจริง เป็นมหาโจรปล้นพระศาสนาบาปมาก

ค. อธิมานิกโสดาบัน

อธิมานิกโสดาบัน นั้น คือ บุคคลผู้ยิ่งด้วยมานะทิฏฐิ ถือตัวว่ามีปริยัติดีก็เอาปริยัติไปพูดอวดผู้อื่นโดยอาศัยทิฏฐิอันลามก ยกตนข่มท่าน ตัวไม่ได้ ไม่ถึงก็อวดอ้างว่าตัวได้ ตัวถึง มรรค ผล นิพพาน อย่างนี้ก็เรียกว่าโสดาบันปลอม และเป็นมหาโจรปล้นศาสนาเช่นกัน

๔. วิธีตอบแก่ผู้อื่นในเมื่อถูกถาม

คนส่วนมากเกือบร้อยเปอร์เซ็นต์ จะต้องถูกถามว่า ไปปฏิบัติธรรมเป็นอย่างไร, ได้สำเร็จชั้นไหน ? ดีไหม, ดีอย่างไร, นรก สวรรค์ มีไหม, มรรค ผล นิพพาน มีไหม ? เป็นต้น

ผู้ปฏิบัติธรรมต้องตอบให้เป็น อย่าให้เป็นการกระทบกระเทือนผู้อื่นและตนเอง พูดแต่น้อย อย่าพูดมาก โบราณท่านสอนไว้ว่า **"ปี๊บเปล่าตีดัง ปี๊บเต็มตีไม่ดัง"** เราอาจจะตอบแต่น้อย ๆ เช่น ถูกเขา ถามว่า ไปปฏิบัติธรรมเป็นอย่างไรบ้าง ?

ตอบว่า ดี ทำให้ใจสบาย

ถามว่า ได้สำเร็จชั้นไหน ?

ตอบว่า การสำเร็จชั้นไหน หรือไม่สำเร็จนั้นเป็นเรื่องเฉพาะตัว เหมือนรับประทานอาหาร ใครรับประทานคนนั้นก็อิ่ม โบราณท่านว่า "กินเองจึงจะอ้วน"

ถามว่า ดีไหม ?

ตอบว่า ดีมาก

ถามว่า ดีอย่างไร ?

ตอบว่า สิ่งที่ไม่เคยรู้ ไม่เคยเห็น เราก็ได้รู้ได้เห็น

ถามว่า นรก สวรรค์ มรรค ผล นิพพาน มีจริงไหม ?

ตอบว่า จะมีจริงหรือไม่นั้น เชิญไปปฏิบัติดูก็แล้วกัน เพราะเป็นของรู้ได้เฉพาะตัว

๕. ให้ช่วยกันเผยแผ่กองทัพธรรมของพระพุทธเจ้า

กองทัพทางโลก อันประกอบด้วยแสนยานุภาพอย่างมากมายนั้น สำหรับป้องกันและปราบปรามข้าศึกที่จะมารุกรานประเทศบ้านเมือง ส่วนแสนยานุภาพแห่งกองทัพธรรมสำหรับให้พุทธบริษัทพากันนำระเบิดปรมาณู ไปทิ้งที่กายนคร ป้องกันและปราบปรามข้าศึกภายใน คือ กิเลสทั้ง ๑๐ มี โลภ โกรธ หลง มานะ ทิฏฐิ ความไม่ละอายบาป ความไม่กลัวบาป เป็นต้น ปฏิวัติคนไม่ดี ให้กลับเป็นคนดี ทำคนดีอยู่แล้ว ให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไปเป็นทวีคูณ ถ้ากองทัพธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ ยกขบวนไปถึงไหน จะมีความชุ่มชื่นเยือกเย็นไปทุกหย่อมหญ้า แม้ในคุกในตะรางก็ไม่เลือกที่รักไม่ผลักที่ชัง ถ้าบ้านใดได้พากันมาเข้าปฏิบัติทั้ง พ่อ แม่ ลูก หลานแล้ว บ้านนั้นจะได้นามใหม่ว่า "บ้านแสนสุข" เป็นแน่ ๆ

๖. ช่วยกันแนะนำมารดาบิดา ญาติมิตร

บิดามารดา เป็นผู้ที่มีบุญคุณต่อลูกมาก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ว่า บิดามารดานั้นเป็นพระพรหมของลูก เพราะประกอบด้วยพรหมวิหารธรรมทั้ง ๔ คือ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา เป็นบุรพาจารย์ คือเป็นอาจารย์ก่อนใครทั้งหมดของลูกเป็นบุพพเทวดา คือเป็นเทวดาของลูกก่อนเทวดาทั้งหลาย เป็นอาหุเนยยบุคคลของลูก คือเป็นผู้ควรแก่เครื่องสักการะบูชาของลูก ดุจพระทักขิเณยยบุคคลผู้ควรแก่ทักษิณาทานชาวบ้าน ฉะนั้น

การที่ลูกได้พากันชักนำบิดามารดา ให้มาดื่มรสพระธรรมอันแสนเยือกเย็นแสนสบายหายทุกข์โศกโรคภัยได้นี้นับว่าเป็นการตอบแทนคุณของท่านสูงที่สุด ถ้าลูกคนใดได้ชักนำพ่อแม่ให้ท่านได้ทำทาน รักษาศีลฟังธรรมเจริญสมถกรรมฐานและวิปัสสนากรรมฐานแล้ว ลูกคนนั้นชื่อว่าได้ตอบแทนคุณค่าข้าวป้อนน้ำนมที่พ่อแม่ได้ถนอม กล่อมเกลี้ยงเลี้ยงเรามาตั้งแต่อ้อนแต่ออกจนเจริญเติบโตอย่างสูงสุด และถูกต้องตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างดีที่สุดด้วย

แม้การที่ได้ชักนำญาติสนิทมิตรสหาย มาประพฤติปฏิบัติ ก็เป็นมหากุศลอันล้ำเลิศอยู่ เพราะฉะนั้น ท่านนักปฏิบัติจึงจำเป็นอยู่เอง ที่จะพยายามแนะนำมารดาบิดาและญาติมิตร ให้ได้มาเข้าปฏิบัติธรรมตามทำนองคลองธรรมดังกล่าวมานั้น

๗. ให้มีความสามัคคีกัน

ความสามัคคีกัน นั้น เป็นของสำคัญมาก มีแต่ความเจริญฝ่ายเดียว ส่วนการแตกแยกกันนั้นไม่ดีเลย มีแต่ความเสื่อมฝ่ายเดียว เราทุกคนได้ปฏิญาณตนเป็นชาวพุทธคือเป็นลูกของพระพุทธเจ้า มีสมเด็จพ่อองค์เดียวกันศาสนาอันเดียวกัน โลกอันเดียวกัน การเกลียดกัน ชังกัน เบียดเบียนกัน เอารัดเอาเปรียบกัน แตกแยกกัน ทะเลาะวิวาทกัน ไม่มีประโยชน์อะไรเลย มีแต่ความเดือดร้อนฝ่ายเดียว อายุของคน ๆ หนึ่งไม่เกิน ๑๐๐ ปี ไม่มีใครอยู่ค้ำฟ้าค้ำแผ่นดินหรอก ไม่กี่วันก็พากันกลับบ้านเก่าแล้ว ฉะนั้นเรารักกัน สามัคคีกันปรองดองกัน ดีกว่าชังกัน ดีกว่าแตกแยกกัน ดีกว่าไม่ปรองดองกันเป็นร้อยเท่าพันทวี องค์สมเด็จพระชินศรีจึงมีพระวาจาตรัสเทศนาสอนไว้ว่า

สุขา สงฺฆสฺส สมัคคี

ความสามัคคีของหมู่ คือผู้อยู่ร่วมกัน นำมาแต่ความสุขฝ่ายเดียว

สมคฺคา วุฑฺฒิสาธิกา

ความสามัคคี มีแต่ความเจริญฝ่ายเดียว

๘. อย่าพูดว่า ทำกรรมฐานแล้ว ไม่ต้องทำบุญทำทานอะไรอีก

การทำบุญทำทานเป็นการสร้างความดี ไม่ใช่สร้างความชั่ว ผู้ที่มีใจถึงธรรมแล้วจะมีใจเปี่ยมด้วยปสาทศรัทธาอันแก่กล้าอยู่เสมอ ย่อมจะบำเพ็ญทาน ศีล ภาวนา เป็นประจำ แม้โบราณท่านก็สอนไว้ว่า **“อยากรวย อยากสวย อยากดี”**

อยากรวย	ให้พากันทำทาน
อยากสวย	ให้พากันรักษาศีล
อยากดี	ให้พากันเจริญภาวนา

เกิดเป็นคนต้องทำตนให้ได้องค์ ๓ จึงจะไม่เสียชาติเกิด บางคนเกิดมาร่ำรวยแต่รูปขี้เหร่เพราะชาติปางก่อน ทำแต่ทาน แต่ไม่ได้รักษาศีล บางคนรูปสวย แต่ยากจน เพราะชาติก่อนรักษาแต่ศีล แต่ไม่ทำทาน บางคนมีปัญญาดีแต่ยากจนและไม่สวย เพราะชาติก่อนบำเพ็ญแต่ภาวนา แต่ไม่ได้ให้ทานและรักษาศีลเป็นคู่กันไปเพราะฉะนั้นต้องบำเพ็ญให้มีทั้ง ๓ อย่าง คือ ทาน ศีล ภาวนา จึงจะถูกหลัก

เรื่องนี้เคยมี นางสุมนา ไปทูลถามพระพุทธเจ้าว่า พระพุทธเจ้าข้ามีคน ๒ คน ในเวลาปฏิบัติธรรม มี ศีล สมาธิ ปัญญาเท่า ๆ กัน แต่อีกคนหนึ่งชอบทำทานบ่อย ๆ คนหนึ่งไม่ทำเลย เวลาตายไปแล้ว ๒ คนนี้แตกต่างกันอย่างไรพระพุทธเจ้าข้า ?

พระพุทธองค์ตอบว่า ดูก่อนนางสุมนา คนที่ทำทานนั้นตายไปแล้วถ้าไปเกิดในสวรรค์อุดมสมบูรณ์ดีทุก ๆ อย่าง ถ้ามาเกิดเป็นมนุษย์ก็อุดมสมบูรณ์ไม่อดไม่อยาก ถ้าออกบวชเป็นพระ ในพระพุทธศาสนาก็เพียบพร้อมไปด้วยปัจจัย ๔ คือ จีวร บิณฑบาต เสนาสนะ ยาแก้ไข้ มีแต่คนมาง้อนง้อให้ใช้เสียซ้ำไป ส่วนคนที่ไม่ทำทานนั้นจะไปเกิดที่ไหนก็ยากจนเข็ญใจมีแต่อาศัยเขาอยู่แม้ออกบวชเป็นพระในพระพุทธศาสนาก็ขาด ๆ เขิน ๆ มีแต่ขอเขาใช้ ไม่อุดมสมบูรณ์เลยดังนี้ เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า บุญกุศลนั้นยิ่งทำมากเท่าไรยิ่งดีนักเพราะเป็นประโยชน์ เป็นที่พึ่งแก่ตนทั้งในโลกนี้และโลกหน้า ดังบาลีว่า

ปุญฺญานิ ปรโลกสฺมึ ปติฏฺฐา โหนฺติ ปาณินํ

บุญเป็นที่พึ่งของสัตว์ทั้งหลายในโลกหน้า ดังนี้

๙. ปฏิบัติแล้ว อย่าพูดว่าไม่ได้อะไร

ทำดีได้อะไร ? ได้ดี ทำชั่วได้อะไร ? ได้ชั่ว ทำบุญได้อะไร ? ได้บุญ ทำบาปได้อะไร ? ได้บาป เขียนหนังสือได้อะไร ? ได้หนังสือ ทำงานได้อะไร ? ได้งาน ทำกรรมฐานได้อะไร ? ได้กรรมฐาน ปฏิบัติได้อะไร ? ได้ปฏิบัติ ปัญหาเหล่านี้เป็นการเด่นอยู่ในตัวแล้ว คนเราทำอะไรก็ได้อันนั้นแหละก่อน ส่วนจะได้เงิน ทอง รถ เรือน นั้นเป็นเรื่องภายหลัง ถ้าใครพูดว่า **"ปฏิบัติแล้วไม่ได้อะไร"** เป็นการด่าตัวเอง คือ ส่อแสดงว่า ตัวเป็นคนขี้เกียจ ไม่ตั้งใจจริง ไม่ปฏิบัติจริงมัวแต่นอนอืดอยู่ เพราะคนอื่นที่เขาตั้งใจจริง ปฏิบัติจริง มีศรัทธาจริง ย่อมได้อะไรมากที่สุด เช่น

ก. เมื่อก่อนคำว่า ***"ภาวนา"*** เขาทำกันอย่างไรเราก็ไม่เข้าใจ เวลาเดินจงกรม เวลานั่ง เวลานอน เวลารับประทานอาหาร เขาปฏิบัติกันอย่างไรเราก็ไม่เคยทราบเลย และทำไม่เป็นด้วย แต่ครั้นเรามาเข้าปฏิบัติแล้วเราสามารถทำได้ เช่นเดินจงกรมว่า ก้าวเป็นรูป รู้เป็นนาม เราก็สามารถเดินได้ ทำได้ จะคู้เป็นรูป รู้เป็นนาม เหยียดเป็นรูป รู้เป็นนาม ก้มเป็นรูป รู้เป็นนาม เงยเป็นรูป รู้เป็นนาม หรือ นั่งเป็นรูป รู้เป็นนาม นอนเป็นรูป รู้เป็นนาม เราก็สามารถกำหนดได้ ทำได้ทุกอย่าง แม้จะสอนผู้อื่นให้ทำตามก็ได้ เช่นนี้ชื่อว่าเราได้มากอยู่

ข. เรามาปฏิบัติธรรมเราก็ได้ศีล สมาธิ ปัญญา ตามสมควรแก่วาสนาบารมีของตน ๆ เช่นขณะเดิน ขณะนั่ง ใจอยู่เท้าขวา เท้าซ้าย อยู่กับรูปนาม ขณะนั้นกายกรรม ๓ วจีกรรม ๔ มโนกรรม ๓ บริสุทธิ์นั่นแหละเป็นศีล ใจอยู่กับรูปนามเช่น นั่งเป็นรูป รู้เป็นนาม เป็นต้น ไม่เผลอ นั่นแหละเป็นสมาธิ รู้รูปนามเห็นพระไตรลักษณ์ ตลอดจนบรรลุมรรค ผล นิพพาน
นั่นแหละเป็นปัญญาเราบำเพ็ญภาวนาชื่อว่าได้ศีล สมาธิ ปัญญา ทุก ๆ ก้าว

ค. อย่างน้อยที่สุด ก็ได้ชื่อว่าเรามาปฏิบัติให้เป็นอุปนิสัยปัจจัยในชาติต่อ ๆ ไป แม้สัตว์ดิรัจฉาน เช่น ค้างคาว ๕๐๐ ตัว ฟังพระสวดอภิธรรมก็ดี

แม่ไก่ฟังพระสอนวิปัสสนากรรมฐานก็ดี นกเค้าถวายความเคารพต่อพระพุทธเจ้าก็ดี ยังเป็นอุปนิสัยปัจจัยให้ได้ไปสู่สุคติ และได้พบพระธรรมของพระพุทธเจ้าในชาติต่อ ๆ ไปก็มี โบราณท่านกล่าวไว้ว่า "ถ้าผู้ใดได้เจริญวิปัสสนากรรมฐานชั่วช้างกระดิกหู ชั่วงูแลบลิ้น ชั่วไก่ปรบปีก ท่านผู้นั้นก็จะไม่สู่อบายภูมิ" ดังนี้ก็มี

๑๐. ผู้ปฏิบัติธรรมไม่ควรเล่นการพนัน

การพนัน เป็นอบายมุข คือเหตุแห่งความฉิบหายอย่างหนึ่ง ในบรรดาอบายมุขทั้ง ๖ ซึ่งสมเด็จพระผู้มีพระภาคตรัสไว้ในพระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๑ ปาฏิกวรรคทีฆนิกาย ว่าอบายมุขนั้นมี ๖ อย่าง คือ

๑. ดื่มน้ำเมา
๒. เที่ยวกลางคืน
๓. เที่ยวดูการละเล่น
๔. เล่นการพนัน
๕. คบคนชั่วเป็นมิตร
๖. เกียจคร้านการทำงาน

เมื่อผู้ปฏิบัติได้ทราบแล้วว่า การพนันเป็นอบายมุขประเภทหนึ่ง นำมาแต่ความเสื่อมเสียแก่ตัวเองและหมู่คณะตลอดแก่พระศาสนา นำมาแต่ภัยเวร นำมาแต่ความประมาท เพราะฉะนั้น ผู้ปฏิบัติธรรมจึงงดได้ยิ่งเป็นการดี เชิญท่านทั้งหลายคิดดูให้ดีเถิดกิเลสทั้งหลายอยู่ในห้วงแห่งดวงจิตลึกซึ้ง เราก็ยังอุตส่าห์พยายามจะขับไล่ออกให้หมด เพียงหญ้าปากคอกคือ แค่ริมฝีปาก แค่มือ เท่านี้ เราจะละไม่ได้หรือ ? ถ้าละกิเลสหยาบ ๆ เพียงเท่านี้ยังไม่ได้ก็ดูกระไรอยู่ ช่างไม่เป็นตัวของตัวเสียเลย ช่างน่าสงสารและน่าสังเวชเสียเจียวหนอ ข้อนี้ขอฝากนักปฏิบัติไว้ให้คิดสะกิดไว้ให้รู้เพื่อดูของท่านเอง มิได้บังคับใครทั้งสิ้น โบราณท่านสอนไว้ว่า

"อ่านตัวออก บอกตัวได้ ใช้ตัวเป็น"

"อ่านตัวออก บอกตัวได้ ใช้ตัวฟัง"

๑๑. อย่าติเตียนผู้อื่น สำนักอื่น

การติเตียนพวกอื่น สำนักอื่น นั้น คือการทำลายเกียรติของตัวเองคือการด่าตัวเอง คือ การดูถูกดูหมิ่นตัวเอง ผู้ปฏิบัติต้องสำรวจตัวเองเท่านั้น ไม่ควรไปใส่ใจสนใจในเรื่องของผู้อื่น เพราะว่าทุก ๆ สำนักก็ล้วนแต่สอนคนให้ทำความดีด้วยกันทั้งนั้น สุดแท้แต่ความฉลาด ความสามารถคือกุสโลบายของผู้สอนต่างก็มิได้สอนคนให้เป็นโจรผู้ร้าย มุ่งแต่จะสอนคนให้ดำรงมั่นอยู่แต่ในศีลธรรม วัฒนธรรมอันดีงาม เมื่อเป็นเช่นนี้ เราควรส่งเสริมกัน ไม่ควรดูถูกดูหมิ่นกัน ไม่ควรตำหนิติเตียนกัน พระพุทธเจ้าทรงสอนไว้ว่า

น เรปสํ วิโลมานิ อย่าไปใส่ใจถึงคำแสยงขน คำด่า คำติเตียนของผู้อื่น

น เรปสํ กตากตํ อย่าไปดูกิจของผู้อื่นที่ทำแล้วและยังไม่ได้ทำ

อตฺตโน ว อเวกฺเขยฺย กตานิ อกตานิ จ

จงตรวจดูกิจที่ตนทำแล้ว และยังไม่ได้ทำนั้น เช่น ทาน ศีล ภาวนา ของเรามีหรือยัง ถ้ายังไม่มีก็อย่าประมาทและอย่านอนใจ จงรีบถ่อรีบพายเข้า ประเดี๋ยวตะวันจะสายคือกายของท่านจะแก่ ตลาดจะวาย คือท่านจะตายก่อน สายบัวจะเน่า คือร่างกายจะเน่าเปื่อยไปเปล่า ๆ โดยยังมิได้บรรลุ มรรค ผล นิพพาน

๑๒. ให้รักษาชื่อเสียง

คนเราจะอยู่ในโลกคนเดียวไม่ได้ และจะมีคนเดียวก็ไม่ได้ ต่างต้องพึ่งพากัน อาศัยกันและกัน เพราะฉะนั้น ผู้ปฏิบัติธรรมทุก ๆ คนต้องรักษาชื่อเสียงของตัวเองของครูบาอาจารย์ ของหมู่ ของคณะ และของพระศาสนาให้ดี อย่ามักง่าย อย่าใจเร็วด่วนได้ อย่าหุนหันพลันแล่น เพราะผู้ปฏิบัติธรรมนั้นชาวโลกยกนิ้วให้แล้วว่า เป็นคนดี แม้จะเป็นเด็กตั้งแต่อายุ ๗ ขวบเป็นต้นไปก็ตามเถิด ถ้าได้ ปฏิบัติธรรมแล้ว ชาวโลกถือว่า ผู้นั้นเป็นผู้หลักผู้ใหญ่เพราะได้ปฏิบัติธรรม ได้ประพฤติธรรม ได้อบรมตน ให้มีศีลธรรมดีแล้ว แม้หัวหงอกแล้วก็ตาม ถ้าไม่มีสัตย์ ไม่มีธรรมแล้วเขาเรียกว่า “เป็นเด็ก” เพราะแก่เปล่า

๑๓. ให้พากันปฏิบัติต่อ ๆ ไปอย่าประมาท

การปฏิบัติที่เราได้ผ่านมานั้น เป็นเพียงบันไดขั้นต้นเท่านั้น ทางที่จะต้องเดินต่อไปยังมีอยู่อีกไกลมากต้องพยายามทำทุก ๆ วันอย่าให้ขาด อย่างน้อยที่สุดวันละ ๓๐ นาที หรือ ๑ ชั่วโมง ถ้าได้มากกว่านั้นยิ่งเป็นการดี เพราะภพชาติยังมีอยู่ กิเลสตัณหายังมีอยู่ สมเด็จพ่อตรัสเตือนไว้ว่า

"ภิกฺขุ วิสฺสาสมาปาทิ อปฺปตฺโต อาสวกฺขยํ"

"ผู้ที่เห็นภัยในสงสาร ถ้าตนยังไม่ถึง มรรค ผล นิพพาน อย่าเพิ่งนอนใจ"

๑๔. นักปฏิบัติธรรมเสื่อม

นักปฏิบัติธรรม ย่อมเสื่อมจากคุณธรรมเบื้องสูงเพราะเหตุ ๕ ประการ คือ

๑. มีกิจการงานมาก แล้วเลิกปฏิบัติ

๒. กังวลอยู่กับงานเล็ก ๆ น้อย ๆ แล้วเลิกปฏิบัติ

๓. คลุกคลีอยู่กับหมู่จนเกินไป แล้วเลิกปฏิบัติ

๔. เที่ยวดูหนัง ลิเก ละคร แล้วเลิกปฏิบัติ

๕. สนทนากันแต่ถ้อยคำที่ไม่เป็นประโยชน์ เล่าแต่เรื่องคนอื่น สนใจแต่เรื่องคนอื่น ไม่อ่านตัวเอง ไม่แก้ตัวเอง เว้นถ้อยคำอันเป็นประโยชน์ ๑๐ ประการ คือ

๑. **อัปปิจฉกถา** ถ้อยคำที่ชักนำให้มีความปรารถนาน้อย

๒. **สันตุฏฐิกถา** ถ้อยคำชักนำให้รู้จักพอ

๓. **ปวิเวกกถา** ถ้อยคำที่ชักนำให้สงัดกายสงัดใจ

๔. **อสังสัคคกถา** ถ้อยคำที่ชักนำไม่ให้ละคนด้วยหมู่

๕. **วิริยารัมภกถา** ถ้อยคำที่ชักนำให้ปรารภความเพียร

๖. **สีลกถา** ถ้อยคำที่ชักนำให้ตั้งอยู่ในศีล

๗. **สมาธิกถา** ถ้อยคำที่ชักนำให้ใจสงบ

๘. **ปัญญากถา** ถ้อยคำที่ชักนำให้เกิดปัญญา

๙. **วิมุตติกถา** ถ้อยคำที่ชักนำให้ทำใจให้หลุดพ้นจากกิเลส

๑๐. **วิมุตติญาณทัสสนกถา** ถ้อยคำที่ชักนำให้เกิดความรู้ความเห็นในความที่ใจหลุดพ้นจากกิเลส

๑๕. นักปฏิบัติธรรม ควรดำเนินรอยตามตัวอย่างนี้

มหานาม ได้ทูลถามสมเด็จพระผู้มีพระภาค ดังปรากฏในพระไตรปิฎก เล่มที่ ๒๒ หน้า ๓๑๖ ใจความว่า

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ผู้ปฏิบัติธรรมแล้ว จะพึงเป็นอยู่โดยมากอย่างไร ? สมเด็จพระจอมไตรตรัสตอบว่า ต้องประกอบด้วยองค์ ๖ ดังใจความต่อไปนี้ คือ :-

๑. ระลึกถึงคุณพระพุทธเจ้าเนือง ๆ ว่า **"อิติปิโส ภควา ฯลฯ"**

๒. ระลึกถึงคุณพระธรรมเนือง ๆ ว่า **"สวากฺขาโต ภควตา ธมฺโม ฯลฯ"**

๓. ระลึกถึงคุณพระสงฆ์เนือง ๆ ว่า **"สุปฏิปนฺโน ภควโต ฯลฯ"**

๔. ระลึกถึงศีลของตนเนือง ๆ ว่า **"อขณฺฑานิ อจฺฉิทฺทานิ อสพลานิ อกมฺมาสานิ ภุชฺชิสฺสามิ วิญฺญูปสฏฺฐานิ อปรามฏฺฐานิ สมาธิสํวตฺตนิกานิ"**

ศีลของเราไม่ขาด ไม่ทะลุ ไม่ด่าง ไม่พร้อย เป็นไทย นักปราชญ์สรรเสริญ อันกิเลส ตัณหาไม่ถูกต้อง เป็นไปพร้อมเพื่อสมาธิ

๕. ระลึกถึงทานที่ตนได้บริจาคแล้วเนือง ๆ ว่า **"ลาภา วต สุลทธํ วต เม"** เป็นต้น ใจความว่า

การที่เรามีใจปราศจากความตระหนี่ ยินดีในการจำแนกแจกทานนี้ เป็นลาภของเราหนอ เราได้ดีแล้วหนอ

๖. ระลึกถึงเทวดาและคุณธรรมที่ทำให้เป็นเทวดา ว่าเทวดาทั้งหลายคือ

สมมติเทวดา เทวดาโดยสมมุติ คือกษัตริย์ก็ดี

วิสุทธิเทวดา เทวดาผู้บริสุทธิ์ ได้แก่พระอรหันต์ก็ดี

อุปัตติเทวดา เทวดาโดยกำเนิด ได้แก่เทวดาชั้นจาตุม ชั้นดาวดึงส์ ชั้นยามา ชั้นดุสิต เป็นต้นก็ดี เทวดาเหล่านั้นมีอยู่แน่นอน ท่านได้เป็นเทวดา

ก็เพราะบำเพ็ญคุณงามความดี คือ ทานกุศล ศีลกุศล และภาวนากุศล ถ้าเราบำเพ็ญกุศลเหล่านั้น ก็จะได้เป็นอย่างท่าน เพราะฉะนั้นเราจะไม่ประมาท เราจะบำเพ็ญต่อ ๆ ไป จนสุดความสามารถของตน

นอกจากนี้ ให้พากันปฏิบัติตาม เสขปฏิปทาสูตร คือ

๑. มั่นอยู่ในศีล ๕-๘-๑๐-๒๒๗ ตามสมควรแก่เพศ

๒. สำรวมอินทรีย์ คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ให้อยู่ในกรอบแห่งศีล สมาธิ ปัญญา

๓. รู้จักประมาณในการบริโภค

๔. ประกอบด้วยธรรมของสัตตบุรุษ คือคนดี ๗ ประการ ได้แก่

๑. มีศรัทธา

๒. มีหิริ คือความละอายต่อบาป

๓. มีโอตตัปปะ คือความสะดุ้งกลัวต่อบาป

๔. เป็นพหูสูตร คือหมั่นสดับตรับฟังธรรมเทศนาบ่อย ๆ

๕. มีวิริยะ คือความเพียรในที่ ๔ สถาน ได้แก่ เพียรระวังไม่ให้บาปเกิดขึ้นในสันดาน เพียรละบาปที่เกิดแล้วให้เสื่อมไป เพียรบำเพ็ญกุศลให้มีขึ้นในตน เพียรรักษากุศลที่เกิดแล้วมิให้เสื่อมไป

๖. มีสติ ระลึกได้ก่อนทำ ก่อนพูด ก่อนคิด และหมั่นเจริญวิปัสสนากรรมฐาน คือ กายานุปัสสนา เวทนานุปัสสนา จิตตานุปัสสนา และธรรมานุปัสสนา อยู่เนืองนิตย์

๗. มีปัญญา คือมีสุตมยปัญญา จินตามยปัญญาและภาวนามยปัญญา

๕. หมั่นเจริญสมถะ และวิปัสสนาเป็นประจำ คือ มิให้ขาด มีดที่ไม่หมั่นลับ สนิมย่อมเข้าจับได้ง่ายฉันใด ใจก็ฉันนั้น ถ้าไม่หมั่นลับไม่หมั่นฝึกฝนอบรม ไม่หมั่นปฏิบัติ สนิมคือกิเลสย่อมเข้าจับได้ง่ายเช่นกัน

เป็นมนุษย์ หรือ เป็นคน

เป็นมนุษย์ เป็นได้ เพราะใจสูง
เหมือน หนึ่งยูง มีดี ที่แววขน
ถ้าใจต่ำ เป็นได้ แต่เพียงคน
ย่อมเสียที ที่ตน ได้เกิดมา

ใจสะอาด ใจสว่าง ใจสงบ
ถ้ามีครบ ควรเรียก มนุสสา
เพราะทำถูก พูดถูก ทุกเวลา
เปรมปรีดา คืนวัน สุขสันต์จริง

ใจสกปรก มืดมัว และร้อนเร่า
ใครมีเข้า ควรเรียก ว่าผีสิง
เพราะพูดผิด ทำผิด จิตประวิง
แต่ในสิ่ง นำตัว กลั้วอบาย

คิดดูเถิด ถ้าใคร ไม่อยากตก
จงรีบยก ใจตน รีบขนขวาย
ให้ใจสูง เสียได้ ก่อนตัวตาย
ก็สมหมาย ที่เกิดมา อย่าเชือน เอยฯ

พุทธทาส อินทปัญโญ

ปกิณณกะ

เหตุต้น - ผลกรรม

เหตุ	ผล
- ได้ขี่ม้ามีพาหนะนั่งคานหาม (มีรถยนต์)	- ชาติก่อนซ่อมสร้างสะพาน ทางสัญจร
- ได้สวมใส่แพรพรรณอันงดงาม	- ชาติก่อนถวายจีวรแด่พระสงฆ์
- มีเสื้อผ้า อาหารบริบูรณ์	- ชาติก่อนเกื้อหนุนข้าวน้ำแก่คนจน
- มีความอัตคัด อดอยาก ยากไร้	- ชาติก่อนเฟื้องไพ ไม่ให้ทาน
- มีบ้านเรือนใหญ่โตโอฬาร	- ชาติก่อนสร้างวัด ศาลาพักร้อน
- บุญวาสนา สักการะบริบูรณ์	- ชาติก่อนถวายข้าวสารเข้าวัด
- เกิดมางามสง่า หน้าตาดี	- ชาติก่อนถวายดอกไม้สด บูชาพระ
- เกิดมาปราดเปรื่องเรืองปัญญา	- ชาติก่อนหมั่นสวดมนต์ ปฏิบัติภาวนา
- สามีภรรยาครองคู่กันอยู่	- ชาติก่อนถวายธงคู่ประดับพระ
- มีพ่อ แม่อยู่พร้อมหน้า	- ชาติก่อนไม่ดูแคลนคนไร้ญาติ
- ขาดพ่อ ขาดแม่ เป็นกำพร้า	- ชาติก่อนพรากชีวิต ยิงนกกา
- มีลูกหลานมากมาย ใกล้ชิด	- ชาติก่อนช่วยชีวิต ปล่อยนกกา
- ชาตินี้ไม่มีลูก	- ชาติก่อนผูกใจเกลียดลูกหลานเขา
- ชาตินี้มีอายุยั่งยืนนาน	- ชาติก่อนทำทานซื้อสัตว์ ปล่อยชีวิต
- ชาตินี้อายุสั้น	- ชาติก่อนคร่าชีวีเขาทั้งหลาย
- ชาตินี้ขาดสามีเป็นหม้าย	- ชาติก่อนทำร้าย เหยียดสามี
- ชาตินี้ไม่มีเมีย	- ชาติก่อนลักลอบล่วงเกินลูกเมียเขา
- ชาตินี้ต้อยต่ำ เป็นบ่าวไพร่	- ชาติก่อนเนรคุณ ไม่จริงใจ

- ชาตินี้มีดวงตาสว่างไสว	- ชาติก่อนจุดโคมไฟ ถวายน้ำมัน
- ชาตินี้เป็นหนวก ใบ้	- ชาติก่อนด่าพ่อแม่ พูดจาหยาบคาย
- ชาตินี้หลังโก่ง ค่อมคด	- ชาติก่อนยิ้มเยาะนักพรต คนไหว้พระ
- ชาตินี้เกิดมาเป็นวัว ควาย	- ชาติก่อนเป็นหนี้ ไม่จ่ายคืน
- ชาตินี้มีสุขภาพดี ไร้โรคภัย	- ชาติก่อนบริจาคยา ช่วยคนไข้
- ชาตินี้ยากจน ไร้ญาติมิตร	- ชาติก่อนใจร้าย ไม่ลดรา
- ชาตินี้ถูกวางยา ฆ่าให้ตาย	- ชาติก่อนกั้นคูคลอง ยาเบื่อปลา
- ชาตินี้เลี้ยงลูกไม่โต ซ้ำขี้โรค	- ชาติก่อนจิตพยาบาทฆาตแค้นใครเขาไว้
- ชาตินี้นัยน์ตาบอด มืดมน	- ชาติก่อนชอบดูหนังสือหยาบลามก
- ชาตินี้เกิดมาปากแหว่ง จมูกโหว่	- ชาติก่อนชอบนินทาว่าร้าย พูดไม่ดี
- ชาตินี้มืองอ ง่อยเปลี้ยเสียแขน ขา	- ชาติก่อนตีด่าพ่อแม่ ทำร้ายท่าน
- ชาตินี้ขาลีบ งอคด โก่งพิการ	- ชาติก่อนทำลายสะพาน ทางสัญจร
- ชาตินี้มีโรคมาก ลำบากกายา	- ชาติก่อนเห็นใครวอดวาย นึกยินดี
- ชาตินี้เกิดมาเป็นหมูหมา	- ชาติก่อนเจตนาหลอกลวงคน
- ชาตินี้ถูกจองจำติดคุก	- ชาติก่อนเห็นใครตกทุกข์ อันตราย ไม่คิดช่วย
- ชาตินี้น่าสงสาร ต้องอดตาย	- ชาติก่อนเยาะหยันด่าขอทาน
- ชาตินี้เกิดมารูปชั่ว ตัวต่ำเตี้ย	- ชาติก่อนดูถูกคนรับใช้
- ชาตินี้ต้องอาเจียนเป็นโลหิต	- ชาติก่อนใส่ร้าย ยุแหย่คน
- ชาตินี้เป็นโรคเรื้อนแผลเน่าเรื้อรัง	- ชาติก่อนทำร้าย ทารุณสัตว์ ไม่ปราณี
- ชาตินี้หูหนวก ไม่ได้ยิน	- ชาติก่อนปิดใจ ไม่เชื่อพระธรรม คำสอน
- ชาตินี้มีกลิ่นตัวแรง น่ารังเกียจ	- ชาติก่อนอิจฉาริษยาใครดีเกินหน้าตน
- ชาตินี้ต้องแขวนคอตายเพื่อใช้กรรม	- ชาติก่อนทำผู้อื่นเสียหาย ตนได้ดี
- ชาตินี้ต้องอ้างว้าง เป็นหม้าย	- ชาติก่อนใจร้าย ไม่รักลูกเมีย
- ชาตินี้ต้องเจ็บปวดเพราะไฟไหม้ ฟ้าผ่า	- ชาติก่อนตีด่า ใส่ร้ายคนบวชเรียน

- ชาตินี้ถูกงูขบ เสือกัด ทำร้ายเอา	- ชาติก่อนก่อภัย สร้างศัตรู
- สร้างข่าวลือ ทำลายใครต่อใคร	- จะวอดวาย ต้องตายเพราะถูกวางยา
- ล่วงเกินลูกเมียใครเขา	- ตัวเจ้าจะขาดคนครองคู่
- อนุโมทนาร่วมทำบุญทั่วไป	- จะได้ภรรยาสวย สะใภ้ดีเป็นศรีศักดิ์
- ถวายเงินปิดทองจำลองพระ	- จะมียศถาบรรดาศักดิ์
- เคารพนักปราชญ์ บัณฑิต ผู้อาวุโส	- มีวาสนา มีปัญญา มีอายุยืน
- ถวายผ้าพระ หรือ จีวร	- จะได้แพรพรรณ อาภรณ์ประดับกาย
- ถวายดอกไม้สดบูชาพระ	- เกิดเป็นคนสวยสดงดงาม
- ชอบบอกเล่ากฎแห่งกรรม	- ได้บุญกุศลจากธรรมทานมากมาย
- นำข้าวสารไปถวายวัด	- มีสมบัติพัสถาน บ้านใหญ่โต
- ช่วยคนยากจน คนพิการ เด็กกำพร้า	- มียศถาศักดิ์ศรี มีตำแหน่ง
- เว้นฆ่าสัตว์ ปล่อยชีวิตให้เป็นทาน	- มีลูกหลานมากมาย ได้อบอุ่น
- ช่วยบอกหนทางให้คนไม่รู้	- จะเป็นผู้ชื่นชอบของทุกคน

คติธรรมกำจัดจุดอ่อน

- การพัฒนาที่ถูกทาง คือ การเสริมสร้างความดี
- การลงทุนที่ไม่ขาดทุน คือ การอ่านหนังสือ
- กำลังกายที่ไร้กำลังใจ ถึงไปได้ก็ไม่ไกล
- กินแต่พออิ่ม ชิมแต่พอดี เป็นหนี้แต่พอประมาณ
- เกิดมาทั้งที ควรสร้างความดีให้ติดตน
- เกิดมาเป็นคน ขนดีใส่ตัว ขนชั่วออกไป รักษาดีเอาไว้
- เกิดมาเป็นคน ต้องทนได้ คอยได้ รอได้
- เกิดมาเป็นคนแล้วทำความดี จะมีกำไร ทำชั่วครั้งใด ขาดทุนแน่นอน
- เกิดมาวันเดียวแล้วทำความดี ดีกว่าเกิดมาร้อยปีแล้วทำความชั่ว
- แก้ด้วยการเพิ่ม จะสร้างปัญหา แก้ด้วยปัญญา ปัญหาจะลด
- ขยันแต่ไม่ประหยัด ขจัดความจนไม่ได้
- ขยันหา ประหยัดใช้ รวยแน่นอน
- ขันติบารมี อดทนในวันนี้ จะส่งผลดีในวันหน้า
- ขันติและวิริยะเป็นพาหนะนำไปสู่ความสำเร็จ
- คนเกียจคร้าน เป็นคนพิการสากล
- คนจะดีเพราะมีน้ำใจ คนจะร้ายเพราะน้ำใจไม่มี
- คนจะดีเพราะมีวินัย คนเหลวไหลเพราะวินัยไม่มี
- คนชั่วก็มี คนดีก็มาก แต่คนที่หายาก คือ ผู้ปฏิบัติธรรม
- คนดีมีการตื่นตัว คนชั่วมักลืมตัวเสมอ
- คนรวยที่สุด คือ คนรู้จักพอ
- คนพาลไม่ให้ทานเพราะกลัวจน บัณฑิตชนกลัวจนจึงให้ทาน
- คนไม่เคารพกฎหมาย เหมือนวัวควายไม่มีคอก
- คนไม่รักษาเวลา คือ คนฆ่าตัวเอง
- คนหลงทางชอบไถ่ถาม คนหลงกามชอบหลบซ่อน

- คบเพื่อนต้องจริงใจ เวลาทำงานต้องจริงจัง
- ความเกียจคร้าน คือ ปลาร้ายที่ทำลายชีวิต
- ความคะนอง คือ ความพินาศ ความประมาท คือทางฉิบหาย
- ความดังไม่คงที่ ความดีซิคงทน
- ความชั่วทำยาก แต่มากคนทำ
- ความชั่วเป็นผี ความดีเป็นพระ ความชั่วต้องละ ความดีต้องทำ
- ความชั่ว ไม่ทำเสียเลยดีกว่า
- ความชั่ว รีบหนี ความดี รีบทำ
- ความดีทำง่าย แต่ไร้คนทำ
- ความดีไม่มีขาย ใครอยากได้ ต้องทำเอง
- ความดีอยู่ที่การเสียสละ ชัยชนะอยู่ที่ขันติธรรม
- ความตายยิ่งใหญ่ดุจขุนเขา แต่เบาดุจปุยนุ่น
- ความรู้สึกคือแสงเทียน ความเพียรคือพลัง ความหวังคือเข็มทิศ
- ความรู้ทำให้มีอำนาจ มารยาททำให้มีเสน่ห์
- ความสะดวกสบายฆ่าคน แต่ความลำบากสร้างคน
- ความสิ้นไปแห่งตัณหา ชนะทุกข์ทั้งปวง
- ความอดทน ทำให้คนเป็นคนดี อดทนถึงที่ได้ดีทุกคน
- ค่าของคนอยู่ที่ผลของงาน ค่าของงานอยู่ที่การกระทำ
- คาถาหายตัว “ฉันไม่มี ไม่มีฉัน”
- คิดดี พูดดี ทำดี คบเพื่อนดี ไปสู่สถานที่ดี โชคดีแน่นอน
- คิดดี พูดดี ทำดี จะได้เป็นคนดี
- คำพูดสำคัญยิ่ง แต่การกระทำสำคัญยิ่งกว่า
- งานดีสำคัญที่ใจ งานยิ่งใหญ่สำคัญที่คน
- งานหนักไม่เคยฆ่าใคร อดตายแน่ถ้าไม่ทำงาน
- จงทำใจให้บริสุทธิ์ จะพบพระพุทธที่แท้จริง
- จงพูดแต่ดี อย่าดีแต่พูด

- จิตว่างเป็นบุญ จิตขุ่นเป็นบาป จิตดีเป็นบุญ จิตวุ่นเป็นบาป
- จิตเหมือนปลา เมตตาเหมือนน้ำ
- จิตขาดเมตตา เหมือนปลาขาดน้ำ
- จุดอ่อนของคน คือ รู้ดีแล้วไม่ทำ รู้ชั่วแล้วไม่เว้นชั่ว
- ชนะจิตด้วยอดทน ชนะจนด้วยอดออม
- ชาวบ้านไม่เสาะแสวงหา จะพาให้ล่มจม
- ชีวิตที่ยุ่งยากมาก เพราะมีความอยากมากเกินไป
- ชีวิตไม่พอกับตัณหา เวลาไม่พอกับความต้องการ
- โชคคือการศึกษา วาสนาคือความเพียร
- ใช้ธรรมะชนะแทน ความขุ่นแค้นจะหายไป
- ซื่อสัตย์ บริสุทธิ์ ยุติธรรม เป็นผู้นำที่ดี
- ดีชั่วอยู่ที่ตัวทำ สูงต่ำอยู่ที่ทำตัว
- ดีอย่ากลัว ชั่วอย่าทำ บุญหัดทำ กรรมหัดละ
- ดูคน ดูที่การกระทำ ดูผู้นำ ดูที่การเสียสละ
- ดูคนดูที่การทำงาน ดูลูกหลานดูที่ความเคารพ
- ดูบ้านดูเมือง ดูที่ความสะอาด ดูประชาราษฎร์ ดูที่ความสามัคคี
- ดูพระดูที่กิจวัตร ดูคฤหัสถ์ดูที่ความขยัน
- ดูหญิงดูที่ความอาย ดูผู้ชายดูที่ความกล้า
- ตัวอย่างที่ดี ดีกว่าคำสอน
- ตาสว่างเพราะแสงไฟ ใจสว่างเพราะแสงธรรม
- ตามใจปากเป็นหมู ตามใจจู๋เป็นเอดส์
- ตื่นนอนให้นึกถึงงาน จะรับประทานให้นึกถึงทรัพย์
- แต่งกายก็ไร้ค่า ถ้าไม่แต่งใจ
- โตแต่ร่างกาย เป็นอันตรายต่อสังคม
- ถ้ากลัวจน อยู่อย่างจน ไม่มีวันจน
- ถ้าขาดความพอดี จะเป็นหนี้ตลอดกาล

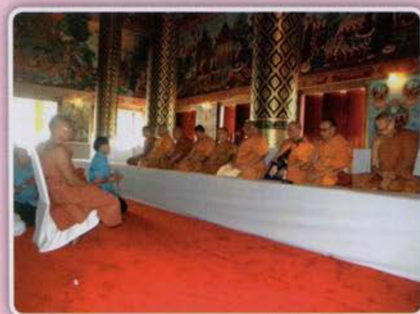
- ถ้าท่านตื่นสาย จะไม่ทันคน
- ถ้าท่านไม่เดิน จะไม่ถึงที่หมาย
- ถ้าทำใจร้อน จะร้อนใจภายหลัง
- ถ้าทำใจให้สงบ จะพบความสุขเยือกเย็น
- ถ้าทำบาปแลกบุญ จะขาดทุนเรื่อยไป
- ถ้าทำหูเบาตามเขาว่า จะต้องน้ำตาตกใน
- ถ้ามีแต่ความมัวเมา จะพบความปวดร้าวภายหลัง
- ถ้าไม่รู้จักความทุกข์ จะพบความสุขได้ที่ไหน
- ถ้าไม่อยากให้จิตวุ่นวาย ให้นึกถึงความตายไว้บ้าง
- ถ้าเราจะทำดี ให้รีบทำวันนี้ แต่ถ้าจะทำชั่ว ให้รอคอยอีก ๕๐๐ ปี
- ถ้าอยากเป็นคนมั่งมี อย่าเป็นคนดีแต่จ่าย
- ถ้าอยากมีความรู้ อย่าลบหลู่อาจารย์
- ถ้าหย่อนต้องดึง ถ้าตึงต้องผ่อน
- ทะทัง มิตตานิ คันถะติ ผู้ให้ย่อมผูกไมตรีไว้ได้
- ทำความดีแล้วตาย ดีกว่าอยู่สบายไม่ทำประโยชน์
- ทำงานอยู่กับบ้าน ดีกว่าสุขสำราญในบ่อน
- ทำดีไม่ได้ เพราะทำตนลุ่ม ๆ ดอน ๆ
- ทำดีวันละหน่อย ทำบ่อย ๆ ชีวิตสดใส
- ทำดี อิ่มกันหมด ทรยศ อดกันทั้งเมือง
- ทำบุญก่อนตาย ไหว้พระก่อนนอน เทวดาให้ศีลให้พร ก็เท่ากับสอนตัวเอง
- ทำบุญไว้เถิด จะได้เกิดบนสวรรค์
- ทำประโยชน์ให้ผู้อื่นอย่าขาด ฉลาดตอบแทนผู้มีพระคุณ
- ทำอะไรตามอารมณ์ ทุกข์ระทมจะตามมา
- ทุกข์แล้วต้องทน จนแล้วต้องเจียม
- ทุกข์ยากอยู่ที่อุปทาน สุขสำราญอยู่ที่ปล่อยวาง
- ธรรมใด ๆ ก็ไร้ค่า ถ้าไม่ทำ

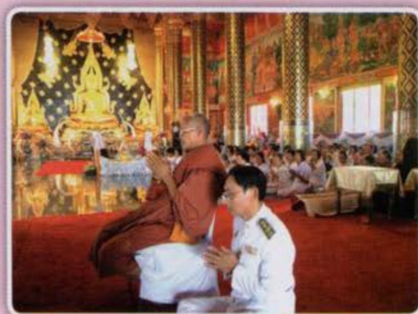
- นกไม่มีขน คนไม่มีความรู้ ขึ้นสู่ที่สูงไม่ได้
- นัตถิ ปาปกัง อะกุพพะโต บาปไม่มีแก่ผู้ไม่ทำ
- น้ำบ่อ น้ำคลอง ยังเป็นรองน้ำใจ น้ำที่ไหน ๆ ก็สู้น้ำใจไม่ได้
- น้ำเปลี่ยนใจปลา การพัฒนาเปลี่ยนใจคน
- บัณฑิตเห็นดีเป็นดี เห็นชั่วเป็นชั่ว คนพาลเห็นดีเป็นชั่ว เห็นชั่วเป็นดี
- บุญต้องหาบ บาปต้องละ
- ปล่อยแล้วจะว่าง วางแล้วจะเบา เอาแล้วจะหนัก
- เพ่งโทษตนเป็นบัณฑิต เพ่งความผิดผู้อื่นเป็นพาล
- พึงชนะคนเหลวไหล ด้วยความจริง
- พึงชนะคนโหดด้วยความเมตตา
- พึงชนะความโกรธ ด้วยความไม่โกรธ
- พึงชนะความโง่ ด้วยการศึกษาให้รู้จริง
- พึงชนะความตระหนี่ ด้วยการให้
- พึงชนะความร้าย ด้วยความดี
- พึงชนะผู้น้อย ด้วยการให้ พึงชนะผู้ใหญ่ ด้วยการอ่อนน้อมถ่อมตน
- พูดดีมีมิตร พูดโดยไม่คิด มิตรไม่มี
- ไม้เท้าของคนเฒ่า ยังดีกว่าลูกเต้าอกตัญญู
- ระวังหูของเรา ดีกว่าเฝ้าปิดปากผู้อื่น
- ศีลทำให้เบิกบาน ทานทำให้สง่า ภาวนาทำให้สงบ
- สติมา ปัญญาเกิด สติเตลิด จะเกิดปัญหา
- อดเป็นคน ทนเป็นพระ ตะกละเป็นเปรต เห็นอะไรก็ไม่วิเศษ เท่าเห็นกิเลสของตน
- อดีตจะหมดจด อนาคตจะสดใส ถ้าแก้ไขปัจจุบัน
- อดีตให้กำหนด อนาคตให้รู้ทัน ปัจจุบันให้รู้จริง
- อย่าคอยวาสนา อย่าบ้าแทงหวย อย่าหวังรวยทางลัด
- โอม ! มหาพิจารณา เห็นอะไรผ่านหูผ่านตา จงพิจารณาเสียก่อน

▲ ภายในอุโบสถ

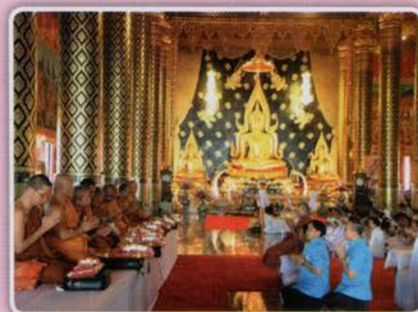

▲ ประกอบพิธีเจริญพระพุทธมนต์

▲ ผู้มีอุปการะคุณลงทะเบียน

▲ ซ้อมการเข้ารับเข็มที่ระลึก

▲ วงปี่พาทย์โรงเรียนเลยพิทยาคม

▲ ราษฎรที่มาเฝ้ารับเสด็จ

▲ เตรียมรับเสด็จ

▲ ผู้ว่าราชการจังหวัดเลย เฝ้ารับเสด็จ

▲ นายกเหล่ากาชาด ถวายพวงมาลัย

▲ ถวายพวงมาลัย

▲ ถวายพวงมาลัย

▲ ทรงจุดธูปเทียน

▲ ทรงกราบ

▲ ทรงศีล

▲ ผู้ว่าราชการจังหวัดเลย กราบทูลรายงาน

▲ ทรงตัดสาแหรกลูกนิมิต

▲ ทรงโปรยดอกไม้

▲ ทรงประเคนจตุปัจจัยไทยธรรม

▲ ทรงประเคนจตุปัจจัยไทยธรรม

▲ ทรงหลั่งทักษิโณทก

▲ ทรงลงพระนามในแผ่นศิลา

▲ เฝ้าถวายเงินสมทบทุนมูลนิธิเพื่อนพึ่ง (ภาฯ) ยามยาก

▲ พระครูภาวนาวิสุทธาภรณ์ ถวายของที่ระลึก

▲ ทรงประเคนจตุปัจจัยไทยธรรมบำรุงอาราม

▲ ผู้ว่าราชการจังหวัดเลย เข้ารับเข็มที่ระลึก

▲ ผู้อุปการะคุณ เข้ารับเข็มที่ระลึก

▲ ผู้อุปการะคุณ เข้ารับเข็มที่ระลึก

▲ ผู้อุปการะคุณ เข้ารับเข็มที่ระลึก

▲ ทรงเยี่ยมราษฎรที่มาเฝ้ารับรับเสด็จ

ประวัติการก่อสร้างอุโบสถ

อุโบสถวัดเนรมิตวิปัสสนา ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๙ ขนาดกว้าง ๔๐ เมตร ยาว ๘๐ เมตร พระครูภาวนาวิสุทธิญาณ (หลวงพ่อพระ มหาพันธ์ สีลวิสุทโธ) พร้อมศิษยานุศิษย์ได้กำหนดวางศิลาฤกษ์เพื่อก่อสร้างอุโบสถ ซึ่งมีความกว้าง ๒๐ เมตร ยาว ๔๐ เมตร เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๐ ขึ้น ๙ ค่ำ เดือน ๖ โดยมีพระเดชพระคุณเจ้าคณะภาค ๘ เป็นประธาน ฝ่ายสงฆ์ นายชีวิน สุทธิสุวรรณ ผู้ว่าราชการจังหวัดเลย เป็นประธานฝ่ายฆราวาส ในโอกาสนี้ได้มีการปักหมายเขตอุโบสถ การก่อสร้างได้เริ่มขึ้นตั้งแต่บัดนั้น ทุนทรัพย์ในการก่อสร้างอุโบสถ โดยพระครูภาวนาวิสุทธิญาณ (หลวงพ่อพระมหาพันธ์ สีลวิสุทโธ) ประธานฝ่ายสงฆ์ คุณเกรียงไกร คุณสมทรง เขมะวิชานุวัติ ประธานกรรมการ คุณสุเมธ คุณอรวรรณ อารยะรุ่งโรจน์ คุณสมจิตต์ คุณยุพาพร เพชรบดี ประธานอุปถัมภ์ พร้อมด้วยคณะศรัทธาศิษยานุศิษย์ทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์จากทุกสารทิศทั่วประเทศ การก่อสร้างอุโบสถดำเนินการ โดยพระครูภาวนาวิสุทธาภรณ์ (พระมหาสวัสดิ์ อมโร) เจ้าอาวาสรูปปัจจุบัน เป็นประธานในการก่อสร้าง พร้อมคณะศิษยานุศิษย์ พระภิกษุ สามเณร ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ พ่อค้า ประชาชน และชาวบ้านหัวนายูง โดยมิได้คิดค่าจ้างแรงงาน โครงสร้างอุโบสถเป็นคอนกรีตเสริมเหล็กฐานรากเป็นฐานแพประกอบด้วยคานคอดิน อุโบสถเป็นลักษณะทรงไทย ก่ออิฐ ถือปูน มุงหลังคาด้วยกระเบื้องเซรามิค ศิลาแลงนำมาจากจังหวัดลำพูนและจังหวัดปราจีนบุรี พื้นอุโบสถปูด้วยหินแกรนิตสีชมพู ซึ่งเป็นหินแกรนิตจากแหล่งหินในจังหวัดเลย ประตูหน้าต่าง

เป็นไม้มะค่าแผ่นเดียว การก่อสร้างได้ดำเนินการมาระยะหนึ่งจึงได้กำหนดเททองหล่อพระประธานภายในอุโบสถเป็นพระพุทธรูปพระพุทธชินราชจำลองแบบมาจากวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ จังหวัดพิษณุโลก องค์พระประธานมีขนาดหน้าตัก ๑๐๗ นิ้ว มีพระพุทธชินราชองค์เล็ก ๒ องค์ ซ้าย ขวา ขนาดหน้าตัก ๕๙ นิ้ว นอกจากนี้ยังมีพระพุทธรูปปางหน้าปรก พระแก้วมรกต รูปเหมือนหลวงพ่อโต และหลวงพ่อพระมหาพันธ์

งานตกแต่งภายในอุโบสถเป็นภาพจิตรกรรมฝาผนัง ประกอบด้วยภาพพุทธประวัติ ภาพพระเวชสันดรชาดก และภาพทศชาติ

งบประมาณในการก่อสร้าง ๑๙๗,๙๗๖,๙๙๙.๗๕ บาท (หนึ่งร้อยเก้าสิบเจ็ดล้านเก้าแสนเจ็ดหมื่นหกพันเก้าร้อยเก้าสิบเก้าบาทเจ็ดสิบห้าสตางค์) ระยะในการก่อสร้าง ๑๕ ปี

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี พระราชทานพระราชานุญาตให้อัญเชิญอักษรพระนามาภิไธย “ส.ธ.” มาประดิษฐานที่หน้าบันอุโบสถวัดเนรมิตวิปัสสนา เมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๖

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ เสด็จมาทรงตัดหวายลูกนิมิตอุโบสถ เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๔

4 5081
อ. ด่านซ้าย
(หมายเลข ๑)

หนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติ

เล่มที่ 184 ที่ทำการ ศาลากลางจังหวัดเลย
ฉบับที่ 71 วันที่ 22 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2530

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ อธิบดีกรมป่าไม้ โดยอนุมัติรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร (และสหกรณ์) เมื่อวันที่ 18 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2530

อนุญาตให้ นางเพ็ญศรี โรจนแพทย์ อายุ 71 ปี สัญชาติ ไทย
มีภูมิลำเนาอยู่ที่บ้าน เลขที่ 7 หมู่ที่ ถ. สามัคคีชัย
ตำบล หล่มสัก อำเภอ หล่มสัก จังหวัด เพชรบูรณ์
เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่า ภูเปือย - ป่าภูไม้ห้อ และป่าภูเรือ
ในท้องที่ตำบล ด่านซ้าย อำเภอ ด่านซ้าย จังหวัด เลย
เพื่อประโยชน์ เพื่อสร้างวัด

เป็นการชั่วคราวภายในเนื้อที่ ๕๐ ไร่ - งาน - ตารางวา จนถึงวันที่ 21 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2560 ตามแผนที่สังเขปท้ายหนังสืออนุญาตนี้ โดยมีอาณาเขตดังต่อไปนี้

ทิศเหนือ วัดได้ - เมตร จด
ทิศตะวันออก วัดได้ - เมตร จด รายละเอียดปรากฏตามแผนที่
ทิศใต้ วัดได้ - เมตร จด สังเขปต่อท้ายหนังสืออนุญาตนี้
ทิศตะวันตก วัดได้ - เมตร จด

ผู้รับอนุญาตจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(ตามเงื่อนไขแนบท้ายหนังสืออนุญาตฉบับนี้)

สำเนาถูกต้อง
(ลงชื่อ)
(นายนิวัธน์ ...)
เจ้าหน้าที่บริหาร...

(ลงชื่อ)
21 ต.ค. 30
(นายสุกิตติ์ จรพันธุ์)
ป่าไม้จังหวัดเลย

ลายมือชื่อ (ลงชื่อ) ผู้อนุญาต
(นายชวน สุทธิสุวรรณ)
ตำแหน่ง ผู้ว่าราชการจังหวัดเลย
ปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมป่าไม้

หนังสืออนุญาตให้สร้างวัด

อาศัยความตามข้อ ๓. แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๐๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ กรมการศาสนา ด้วยความเห็นชอบของกระทรวงศึกษาธิการ และ มหาเถรสมาคม

อนุญาตให้ นางเพ็ญศิลป์ โรจนแพทย์

อยู่บ้านเลขที่ ๗ หมู่ที่ - ตำบล หล่มสัก

อำเภอ หล่มสัก จังหวัด เพชรบูรณ์

สร้างวัดขึ้นที่บ้าน ห้วนายุง หมู่ที่ ๑๔ ตำบล ด่านซ้าย

อำเภอ ด่านซ้าย จังหวัด เลย

ภายในกำหนดตั้งแต่ วันที่ ๑๐ เดือน กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๔

ถึงวันที่ ๒๙ เดือน กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๙

วันที่ ๑๓ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๔

อธิบดีกรมการศาสนา

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง ตั้งวัดในพระพุทธศาสนา

ตามที่ นางเพ็ญศิลป์ โรจนแพทย์ ได้รับอนุญาตให้สร้างวัด ณ หมู่บ้านที่ ตำบล ด่านซ้าย อำเภอ ด่านซ้าย จังหวัด เลย นั้น บัดนี้ ผู้รับอนุญาตได้สร้างเสนาสนะขึ้นสมควรเป็นที่พำนักของพระภิกษุสงฆ์ได้แล้ว

อาศัยความตามข้อ ๔ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๐๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ และด้วยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม กระทรวงศึกษาธิการจึงประกาศตั้งเป็นวัดขึ้นในพระพุทธศาสนา มีนามว่า "วัดหัวนาฆุง" ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ขอให้วัด หัวนาฆุง สถิตสถาพรตลอดกาลนาน.

ประกาศ ณ วันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๒๕

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี
เรื่อง พระราชทานวิสุงคามสีมา

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้วัดที่มีชื่อในบัญชีท้ายประกาศนี้ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาตามเขตที่กำหนดไว้ในบัญชีนั้น และให้นายอำเภอท้องที่ปักหมายเขตให้ถูกต้องตามที่กำหนดไว้.

ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๒๙

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเรือเอกสนิธ บุณยะชัย
รองนายกรัฐมนตรี

บัญชีรายชื่อวัดที่ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา
งวดที่ ๖ ประจำปี ๒๕๒๙

ที่	วัด	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	กำหนดเขต กว้าง, ยาว/เมตร	
๒๗	ท่านายุง	ด่านซ้าย	ด่านซ้าย	เลย	๔๐	๔๐

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๔ ตอนที่ ๓
วันที่ ๘ มกราคม ๒๕๓๐

กองพุทธศาสนสถาน กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ
วันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๓๐

สำเนาถูกต้อง
(ลายมือชื่อ)
([illegible])
[illegible]กองพุทธศาสนสถาน

ประกาศมหาเถรสมาคม
เรื่อง สำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕ ตรี แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยอนุมัติของมหาเถรสมาคม ในการประชุมครั้งที่......๔/.๒๕๔๙....เมื่อวันที่.....๒๐..... เดือน.......กุมภาพันธ์.........พ.ศ. .....๒๕๔๙.....

จึงให้วัด............**เนรมิตวิปัสสนา**.............ตำบล............**ด่านซ้าย**........... อำเภอ.............**ด่านซ้าย**.............จังหวัด................**เลย**...............เป็นสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด แห่งที่...... ๑........

ขอให้เจ้าสำนักปฏิบัติธรรม จงเป็นภารธุระในการฝึกอบรมธรรมปฏิบัติแก่บรรพชิตและคฤหัสถ์ โดยยึดหลักมหาสติปัฏฐานสูตร เป็นหลักปฏิบัติ

ประกาศ ณ วันที่......๒๘......เดือน.......**เมษายน**......พ.ศ.......๒๕๔๙.......

สมเด็จพระพุฒาจารย์.

(สมเด็จพระพุฒาจารย์)
ประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช
ประธานกรรมการมหาเถรสมาคม

ประกาศสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
เรื่อง เปลี่ยนแปลงชื่อวัด

โดยที่เห็นสมควรเปลี่ยนแปลงชื่อวัด **หัวนายุง** ซึ่งตั้งอยู่ที่บ้าน **หัวนายุง** หมู่ที่ **๑๔** ตำบล **ด่านซ้าย** อำเภอ **ด่านซ้าย** จังหวัด **เลย** เป็น **"วัดเนรมิตวิปัสสนา"** เพราะ **เป็นชื่อที่ประชาชนและหน่วยงานต่าง ๆ รู้จักกันอย่างแพร่หลาย**

ด้วยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จึงประกาศเปลี่ยนแปลงชื่อวัด **หัวนายุง** เป็น **"วัดเนรมิตวิปัสสนา"** ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ **๒[illegible]** **กุมภาพันธ์** **พ.ศ. ๒๕๕๐**

(คุณหญิงทิพาวดี เมฆสวรรค์)

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน

กรมอนามัย
กระทรวงสาธารณสุข
มอบไว้เพื่อแสดงว่า
วัดเนรมิตวิปัสสนา จังหวัดเลย
มีเมตตาสาราณียธรรม ให้พุทธศาสนิกชนได้ตระหนักถึงคุณค่าและคุณประโยชน์ของ
วัดส่งเสริมสุขภาพ
ด้วยการมอบแสงสว่างแห่งปัญญาและทรัพย์อันล้ำค่า คือ ธรรมและสุขภาพ
เพื่อประโยชน์สุขที่แท้และยั่งยืนแก่ชีวิตและสังคม
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๑

(นายแพทย์ณรงค์ศักดิ์ อังคะสุวพลา)
อธิบดีกรมอนามัย

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

วัดเนรมิตวิปัสสนา

ตำบลด่านซ้าย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

เป็นสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดดีเด่น เฉลิมพระเกียรติ ๘๒ พรรษา
ปีพุทธศักราช ๒๕๕๒

ขอคณะสงฆ์ พร้อมด้วยพุทธบริษัทผู้มีส่วนร่วมทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา
ได้ดำเนินการส่งเสริมพัฒนาสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดแห่งนี้
ให้มีความเจริญก้าวหน้า เป็นสัปปายสถานสำหรับการศึกษาปฏิบัติธรรมของประชาชนสืบไป

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

(นางจุฬารัตน์ บุณยากร)
ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม

ขอประกาศว่า

วัดเนรมิตวิปัสสนา

ตำบลด่านซ้าย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

ได้เข้าร่วม **โครงการลานบุญ ลานปัญญา** ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓

ภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง ๒๕๕๕ (แผนฟื้นฟูเศรษฐกิจระยะที่ ๒)

ขอให้มีความเจริญรุ่งเรือง มั่นคง ยั่งยืน สืบไป

ให้ไว้ ณ วันพุธที่ ๒๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๓

(นายสด แดงเอียด)
อธิบดีกรมการศาสนา

วุฒิบัตรฉบับนี้มอบไว้เพื่อแสดงว่า

วัดเนรมิตวิปัสสนา

ได้เข้าร่วมโครงการ บรรพชา ๙ รั้วร่วมใจเฉลิมพระเกียรติ

เพื่อถวายเป็นพระราชกุศล แด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ

ระหว่างวันที่ ๖ เมษายน - ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓

ขอจงถึงความเจริญ งอกงาม ไพบูลย์ ในพระศาสนาแห่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตลอดนิตยกาล

ให้ไว้ ณ วันที่ ๕ เดือน พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓

สมเด็จพระพุฒาจารย์

(สมเด็จพระพุฒาจารย์)

ประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช

ปสาทนียบัตร

โครงการจัดงาน "ธรรมสมโภช" ฉลองรางวัลเกียรติคุณดีเด่น

สำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ ๑ วัดยานนาวา กรุงเทพมหานคร

โดย **พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ**

เสด็จมาทรงเป็นองค์ประธานเปิดงานฯ ณ วัดยานนาวา เขตสาทร กรุงเทพมหานคร

วันพฤหัสบดีที่ ๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๓

ขอแสดงความชื่นชมยินดี ที่

สำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเลย แห่งที่ ๑ วัดเนรมิตวิปัสสนา ตำบลด่านซ้าย อำเภอด่านซ้าย

ได้รับเกียรติคุณเป็นสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดดีเด่น เฉลิมพระเกียรติ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๒ พรรษา ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๕๒

ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย ได้ประทานพรชัยให้สำนักปฏิบัติธรรมแห่งนี้

จงเจริญรุ่งเรืองไพบูลย์ในพระพุทธศาสนาเป็นนิตย์ เทอญ.

(พระพรหมวชิรญาณ)

กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าอาวาสวัดยานนาวา

ประธานกรรมการจัดงาน

(สมเด็จพระญาณสังวร)

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

เกียรติบัตรฉบับนี้มอบให้เพื่อแสดงว่า

พระครูภาวนาวิสุทธาภรณ์

ได้บำเพ็ญประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา สมควรได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ

ประเภท ส่งเสริมการปฏิบัติธรรม

ขอจงประสบสันติสุข และอุดมไปด้วยคุณธรรมยิ่งๆ ขึ้น

ให้ไว้ ณ วันอังคารที่ ๑๗ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔

มูลนิธิโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช สาขาด่านซ้าย

อนุโมทนาบัตรฉบับนี้ ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

พระครูภาวนาวิสุทธาภรณ์ วัดเนรมิตวิปัสสนา

ได้มีจิตศรัทธาบริจาคเงิน **เพื่อสมทบทุนก่อสร้างอาคารสีลวิสุทโธ (อาคารผู้ป่วยใน)**
โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชด่านซ้าย จังหวัดเลย
เป็นเงิน ๓,๒๘๙,๙๔๖.๗๕ บาท
(สามล้านสองแสนแปดหมื่นเก้าพันเก้าร้อยสี่สิบหกบาทเจ็ดสิบห้าสตางค์)

ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย กับทั้งอานิสงส์ของการบริจาคนี้
จงดลบันดาลให้ท่านปราศจากโรคภัยไข้เจ็บและอุบัติภัยทั้งปวง และเจริญด้วยจตุรพิธพร
คือ อายุ วรรณะ สุขะ พละ ตลอดกาลนาน เทอญ

ให้ไว้ ณ วันที่ **๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๓**

(นายสมเดช สิงห์ประเสริฐ)
ประธานกรรมการมูลนิธิโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช สาขาด่านซ้าย

(นายภักดี สีบนุการณ์)
ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชด่านซ้าย

บรรณานุกรม

คู่มือปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน. กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ์ราช-วิทยาลัย; ๒๕๓๑.

คู่มือสวดมนต์วัดเนรมิตวิปัสสนา. เลย. รุ่งแสงธุรกิจการพิมพ์; ๒๕๕๐

ธรรมานุสรณ์ในงานฉลองมณฑปและบรรจุสังขาร พระครูภาวนาวิสุทธิญาณ . กรุงเทพฯ: ศิลป์สยามบรรจุภัณฑ์และการพิมพ์; ๒๕๔๕.

พระบุญเพ็ง วรธมฺโม(สิงห์คำ). **ประวัติวัดเนรมิตปัสสนา.** เลย. [ม.ป.พ.]; ๒๕๔๖.

พระบุญเพ็ง วรธมฺโม (สิงห์คำ). “ศึกษาบทบาทของมัคคุเทศก์น้อยที่มีต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา : ศึกษาเฉพาะกรณีวัดเนรมิตวิปัสสนา อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย” : **วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.บัณฑิตวิทยาลัย:** มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย; ๒๕๕๑.

พิชิต สุนทร. **ประวัติสังเขป วัดเนรมิตวิปัสสนา** [เอกสารอัดสำเนา]. ม.ป.ท. : ม.ป.พ.]; ๒๕๓๐.

วัดเนรมิตวิปัสสนา. กรุงเทพมหานคร.ศิลป์สยามบรรจุภัณฑ์และการพิมพ์; ๒๕๔๖.

วิปัสสนากัมมัฏฐานรูป-นาม ตามแนวคำสอนของพระครูภาวนาวิสุทธิญาณ (หลวงพ่อพระมหาพันธ์ สีลวิสุทโธ). เลย . รุ่งแสงธุรกิจการพิมพ์; ๒๕๕๑.

